

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

Пояснювальна записка

**до кваліфікаційної роботи бакалаврського рівня вищої освіти
на тему:**

**Аналіз фінансової діяльності страхової компанії
(на прикладі ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»)**

Виконала:

студентка 4-го курсу спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та
страхування», групи ФІН-41
Остапчук Юлія Юріївна

Керівник:

к.е.н., доцентка
Кондрацька Наталія Миколаївна

Рецензент:

к.е.н., доцентка
Шило Жанна Степанівна

завдання

Кваліфікаційна робота бакалаврського рівня вищої освіти: «Аналіз фінансової діяльності страхової компанії (на прикладі ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»)» / Остапчук Ю.Ю. Рівне : НУВГП, 2025. 94 с.

АНОТАЦІЯ

У бакалаврській роботі досліджено основні визначення економічного поняття фінансової діяльності страхових компаній. Виконано аналіз основних показників фінансової діяльності страхової компанії ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». Розраховано коефіцієнти оцінки ефективності діяльності страхової компанії. За результатами дослідження визначено основні напрямки підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії, що сприятиме розвитку страхового бізнесу.

Ключові слова: фінансова діяльність страхової компанії, ліквідність, стійкість, нормативний запас платоспроможності, фактичний запас платоспроможності, рентабельність.

Qualification work of the bachelor's level of higher education: "Analysis of the financial activities of an insurance company (on the example of PrJSC "Insurance Company "ARKS")" / Ostapchuk Yu.Yu. Rivne: NUVGP, 2025. 94 p.

ANNOTATION

In the bachelor's thesis, the approaches to the definition and evaluation of the financial activity of insurance companies in the modern conditions of the development of the insurance market were investigated. The main indicators of the financial activity of the insurance company PJSC USK KNYAZHA were analyzed. The main factors of negative influence and possible ways of increasing the financial efficiency of the investigated insurance company were determined through the substantiation of theoretical provisions, the formation of the main tools for increasing the financial efficiency of insurance companies, which will contribute to the development of the insurance business.

Key words: financial activity of an insurance company, liquidity, stability, regulatory reserve of solvency, actual reserve of solvency, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи фінансової діяльності страхових компаній.....	8
1.1. Сутність і функції фінансової діяльності страхових компаній.....	8
1.2. Методичні підходи до оцінювання ефективності фінансової діяльності страхової компанії.....	19
РОЗДІЛ 2. Аналіз результатів фінансової діяльності ПрАТ«Страхова компанія «АРКС»	30
2.1. Економіко-організаційна характеристика страхової компанії.....	30
2.2. Структурно-динамічний аналіз чинників забезпечення фінансової діяльності страхової компанії	38
2.3. Оцінка ефективності фінансової діяльності страхової компанії.....	57
РОЗДІЛ 3. Шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності Приватного акціонерного товариства ПрАТ«Страхова компанія «АРКС»	74
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	94
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

У сфері фінансових відносин страхування це важлива ланка фінансової системи України. Страхові компанії нашої держави надають послуги зі соціального, майнового, особистого страхування, страхування підприємницьких ризиків та страхування відповідальності. Проте сьогодні в нашій державі ринок страхових послуг недостатньо розвинений у порівнянні з провідними країнами Європи, Америки та Азії.

Негативними чинниками впливу на розвиток ринку надання страхових послуг в нашій державі традиційними є недовіра населення до відповідальності страхових компаній, що формує низький попит на страхові послуги, нестабільність законодавчих та нормативних актів, що регламентують діяльність страхових компаній. Повномасштабне вторгнення росії на територію України, тимчасово окуповані території, значна кількість тимчасово переміщених осіб, як в межах держави так і за кордон, негативно вплинули на ділову активність та фінансову діяльність страхових компаній.

В наслідок впливів сучасних викликів та неочікуваних ризиків закономірним є скорочення вітчизняного ринку страхових послуг, значна кількість невеликих страхових компаній пішли з ринку страхових послуг, при цьому підвищилися вимоги до сервісу та можливості працювати дистанційно посилили вимоги до страхових послуг компаній-лідерів. Антикризові програми, яких вживають страхові компанії та спрямовані на утримання своїх позицій на ринку, боротьбу за кожного клієнта потребують все більших резервів. Тому натеper розвиток та розширення страхового бізнесу, розширення сфери діяльності відбувається в цих нестабільних умовах досить обережно.

За посередництвом страхування забезпечується гарантія відшкодування втрачених майнових цінностей у випадках, які спричинені аваріями та катастрофами у промисловості, природними катаклізмами, дорожньо-транспортними пригодами, іншими подіями та обставинами, які є передбачуваними. Окрім

того галузь страхування підтримує державу, яка не сплачує певні компенсації збитків, чим зміцнює фінанси держави. За даними Міністерства фінансів сьогодні в Україні існує 294 страхові компанії, які забезпечують свою діяльність доволі значними обсягами резервів і статутних фондів.

Сьогодні спостерігається спадна тенденція, кількість страхових компаній щороку зменшується. Так на початок 2024 року на українському страховому ринку працювали 101 компанія, з них 89 страховиків non-life. На аналогічну дату роком раніше було 128 страхових компаній, у 2021-му – 155, у 2020-му – 208. Таке стрімке зменшення кількості страхових компаній обумовлене суттєвими змінами у законодавстві, які запровадили з 01 липня 2024. Окрім того існує ще ряд проблем, характерних для вітчизняного ринку, які роблять неможливим удосконалення ефективності якості надання страхових послуг та надійності виплати страхових коштів до рівня розвинених країн.

Ефективність функціонування ринку страхування є важливим показником загального рівня економічної ситуації в країні. Страхування це особливий вид фінансової діяльності, він приймає основні виклики ризику як для громадян, так і для суб'єктів господарювання. За своїм змістом страхова діяльність передбачає прийняття ризиків непередбачуваних подій. Виходячи з аналізу експертів, в нашій державі застраховано лише 10% потенційних ризиків, в той час як в більшості розвинених країн світу цей показник становить понад 90%, такі дані свідчать про неефективність функціонування страхового ринку України.

Основними проблемами, які можна виділити є: наявність неякісного кодексу про страхову діяльність; існування великої кількості вимог та перешкод, що зменшують конкуренцію на ринку; невисокий рівень капіталізації підприємств; відсутність довіри населення до страхових компаній; ефект від світової кризи.

Отже, враховуючи наявні проблеми, дослідження страхового ринку, якості та надійності страхових послуг, фінансового стану страховиків України є

вкрай актуальним. Наукові підходи до оцінки якості та забезпечення належних умов страхування висвітлено у працях таких науковців як О.В. Баранова, Н. В. Ткаченко, В. В. Волкова, В. О. Кравченко, К.Уолш, В. М. Юхименко та ін.

Питанням аналізу причин та вирішенню проблем оцінки фінансової діяльності страховиків присвячені праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема В. Базилевича, Е. Нікбахт, А. Гропеллі, К. Воблій, О. Гаманкової, Л. Горбач, Л. Гутко, О. Левкович, Г. Малинич, Н. Ткаченко, Л. Шірінян та ін.

У мінливих та нестабільних ринкових умовах господарювання страхування виступає необхідним та важливим фінансовим інструментом у забезпеченні соціально-економічної стабільності та безпеки, розвитку підприємництва. Окрім того, це ефективний захист майнових інтересів громадян та суб'єктів будь-якої організації господарювання від економічних, природних, техногенних та інших викликів сьогодення. Також страхування є дієвим фактором впливу реалізації державної політики соціально-економічного захисту населення.

Метою даної бакалаврської роботи є узагальнення визначень, теоретичних положень щодо формування сучасної концепції механізму удосконалення фінансової діяльності страхової компанії та обґрунтування заходів, які сприятимуть підвищенню її ефективності.

Зважаючи на визначену мету необхідно вирішити ряд завдань, а саме:

- дослідити теоретичні та концептуальні засади розкриття сутності діяльності страхових компаній в сучасних реаліях;
- вивчити методичні підходи до оцінювання ефективності фінансової діяльності страхової компанії;
- описати економіко-організаційну характеристику ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»;
- виконати структурно-динамічний аналіз чинників забезпечення фінансової діяльності досліджуваної страхової компанії;

- оцінити ефективність фінансової діяльності досліджуваної страхової компанії;
- оцінити використання контролю як ефективного інструменту підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії;
- визначити шляхи підвищення ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади механізму підвищення ефективності фінансової діяльності страхової компанії в сучасних умовах.

Для досягнення мети застосовано комплекс методів: графічний, методи фінансового аналізу (синтез, аналіз), прийоми та процедури контролю, табличний і порівняльний метод, узагальнення.

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури із 60 найменувань та додатків. Загальний обсяг роботи складає 94 сторінки, включає 24 таблиць та 25 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1. Сутність і основні аспекти фінансової діяльності страхових компаній

Страховання як взаємодопомога та взаємозахист існує з початку зародження фінансової діяльності, ця діяльність людства має досить давні корені. Галузь страхової діяльності розвивалася, змінювала свої організаційні форми та методи відшкодування збитків протягом століть, вона розширювалася доповнюючи перелік страхових випадків. Проте головна мета страховання залишалася незмінною, це захист майнових прав клієнтів та компенсація збитків.

Страховання в Україні це специфічний вид підприємницької діяльності. Цей вид підприємницької діяльності виник після скасування державної монополії в сфері страховання. Демоніфікація страховання та виникнення приватних страхових компаній як повноцінної ланки фінансової системи України сприяли збільшенню їх вагомості як частки децентралізованих фінансів. Страховання це важлива сферою економіки, котра забезпечує населення й підприємства страховим захистом, а також утворює чималі за обсягами інвестиційні ресурси для розвитку економіки держави [31, с. 679].

В сучасних економічних умовах євроінтеграційного розвитку є потреба, отримати страховий захист, який залежить від фінансового стану та фінансової стабільності страхових компаній, яку вибирає страхувальник і відповідальність за вибір страховика при цьому лягає на страхувальника. Тому страхувальникам доводиться самостійно аналізувати та досліджувати основні фінансові показники діяльності страхової компанії, проводити оцінку ефективності страхового бізнесу, як нового виду та досліджувати рейтинги страхових компаній на вітчизняному страховому ринку.

Існування страхування як виду підприємницької діяльності надає можливість задовольняти різноманітні потреби населення. Так сьогодні страхування за видами можна кваліфікувати на декілька напрямів, це особисте страхування, майнове, страхування відповідальності та страхування підприємницьких ризиків.

Особисте страхування галузь страхування, що надає страховий захист інтересів фізичних, юридичних осіб і держави, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням громадян, це страхування життя, страхування від нещасних випадків, медичне страхування.

Майнове страхування – це галузь страхової діяльності, в якій об'єктом страхового захисту є майно в найрізноманітніших його проявах. Його економічне призначення полягає в компенсації шкоди, заподіяної страхувальнику внаслідок страхового випадку із застрахованим майном.

Страхування відповідальності – це галузь страхування, в якій об'єктом страхування виступає відповідальність перед третіми юридичними або фізичними особами, котрі можуть зазнати збитків внаслідок будь-якої дії чи внаслідок бездіяльності страхувальника. Страхування відповідальності власників транспортних засобів.

- страхування професійної відповідальності;
- страхування відповідальності підприємця;
- страхування відповідальності інвестора;
- страхування кредитів;
- страхування депозитів тощо.

Страхування підприємницьких ризиків охоплює всю підприємницьку діяльність страхувальника, яка пов'язана з вкладенням грошових та інших ресурсів у виробництво, виконання робіт або надання послуг для отримання прибутку.

Сутність діяльності страхової компанії полягає у: «відшкодувальному утриманні відповідальності за ризиками економічних суб'єктів з метою їх мінімізації й організування взаємодопомоги, спрямованої на поліпшення загальноекономічного добробуту шляхом усунення різних соціальних негараздів, захисту від наслідків нещасних випадків і різного виду катастроф» [50].

У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження економічної сутності категорії «фінанси страхової організації», їх методів формування та функцій, а також основних принципів розподілу. Визначення економічної сутності фінансів страхової компанії є надзвичайно важливим, адже без розуміння характеристики даної понятійної категорії неможливо вивчити та удосконалити механізм їх функціонування. Сьогодні ринок страхових послуг в Україні є достатньо конкурентним, диверсифікованим та в певній мірі врегульованим, проте динамічність зовнішніх чинників впливу та особливості національного ринку страхових послуг не сприяють значному розвитку цього сегменту у порівнянні з більш розвиненими країнами. За останні роки кількість страхових компаній в Україні неухильно зменшується: у 2017 р. їх зареєстрована кількість становила 365, у 2018 р. - 350, у 2019 р. - 290, у 2020 р. - 215 [32].

При цьому, зважаючи на ситуацію в країні, зменшується активність страхових компаній, серед страхових компаній посилюється конкуренція, масово закриваються неприбуткові відділення що мінімізує доступ населення до компаній. В цих умовах особливого значення набуває постійний та відповідальний аналіз фінансової діяльності страхової компанії, який би дав змогу виявити помилки в управлінні страховою компанією та дозволив прийняти правильні фінансові рішення що підвищення ефективності її фінансової діяльності та подальшому розвитку як суб'єкта господарювання.

Розглянемо основні трактування поняття страхування та страхової діяльності. Автор класичної наукової праці «Основи економіки страхування», академік К. Г. Воблий зазначав, що під страхуванням розуміє: «вид господарської діяльності на основі солідарності та відплатності, що має на меті

покриття майбутніх нестатків або потреб, які є наслідком випадкової, але разом з тим статистично вловимої події» [40].

Тоді як Вовчак О. Д. трактує страхову діяльність як: «діяльність страхових організацій та товариств взаємного страхування (страховиків), пов'язану з формуванням спеціальних грошових фондів (страхових резервів), необхідних для наступних виплат» [13].

Аналогічно розподіляють смислові пріоритети інші науковці, які вважають, що: «страхова діяльність пов'язана з формуванням і використанням страхових фондів, утворюваних за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб і призначених для їх же захисту» [12].

Економічну сутність страхової діяльності науковці Борисова В. А., Огаренко О. В. розглядають як таку, що: «полягає в утворенні спеціалізованими організаціями (страховиками) - страхового фонду в грошовому вираженні, який формується із внесків страхувальників з метою відшкодування з нього збитків, спричинених окремим страхувальникам у результаті настання страхових випадків, передбачених договором страхування або чинним законодавством» [9]. Однак, виходячи із наведеного визначення, впливає, що: «зміст страхової діяльності – це, передовсім, створення грошових фондів» [19].

Інша група науковців зазначають: «страхова діяльність - це форма підприємництва, призначення якої полягає в прийнятті ризиків багатьох суб'єктів страхових відносин і здійсненні страхових виплат» [55, 60].

Для забезпечення коректного аналізу фінансової діяльності страхової компанії необхідно вивчити та структурувати наукові підходи в першу чергу до самого поняття «фінанси страхових організацій».

Так Гаманкова О. О. зазначає: «фінанси страхових організацій є економічними відносинами у грошовій формі, які опосередковують кругообіг грошових коштів страховиків з метою забезпечення статутної діяльності і пов'язані з рухом грошових потоків, капіталу, розподілом та використанням доходів і грошових фондів страхових організацій». [14, с. 16]

Нагайчук Н. Г. пише, що: «фінанси страхової компанії - це економічні відносини, пов'язані з рухом грошових коштів, формуванням, розподілом і використанням доходів і фондів страховика для забезпечення страхового захисту страхувальників, прибутку засновників та достатнього фінансового забезпечення власного функціонування (господарської діяльності страхової компанії)». [37,с. 35]

В своїх працях Світлична О. С., Сташкевич Н. М. стверджують: «фінанси страхових організацій - сукупність економічних відносин, регульованих державою, пов'язаних з формуванням і використанням грошових коштів страховика в процесі його господарської діяльності». [47, с. 12]

Щукін Л. М. в свою чергу визначає що: «фінанси страхової організації є регульованими державою грошовими відносинами, котрі виникають в процесі формування і використання власних, залучених і позикових фінансових ресурсів» [60].

Лаврук Н. А. та Русул Л. В. визначають що: «фінанси страхових організацій є специфічними економічними відносинами з приводу забезпечення мобілізації коштів страхувальників і створення відповідних фінансових ресурсів (зокрема, страхових резервів) з метою надання страхувальнику страхового захисту». [31, с. 681].

А от Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. роблять висновок, що: «фінанси страхових організацій є регульованими державою економічними відносинами в грошовій формі, котрі виникають у процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів страховика для забезпечення його статутної діяльності, власного розвитку та інтересів засновників» [18, с.12].

Аналіз різноманітності пояснення та аргументації поняття «фінанси страхових організацій», дозволяє зробити висновок, що дослідники визначають його як: «економічні або ж грошові відносини, котрі виникають внаслідок утворення, розподілу та використання грошових коштів (фінансових ресурсів) страхових компаній задля провадження статутної діяльності».

Детальне вивчення тлумачення науковцями визначення поняття «фінанси страхових організацій» дає можливість зробити наступні висновки. Одна частина науковців ототожнює функції фінансів страхових компаній із функціями фінансів підприємств загалом, оскільки фінанси страхових компаній є сегментом фінансів підприємств. Інша група розширюють перелік функцій фінансів страхових компаній, звертаючи увагу на специфічність функціонування страхових компаній.

Зокрема, Н. Г. Нагайчук вказує на те, що: «оскільки страховик на фінансовому ринку виконує роль фінансового посередника, здійснюючи мобілізацію страхових премій страхувальників, він, таким чином, забезпечує переміщення та перерозподіл вартості у масштабі як національної, так і світової економіки, що дає можливість виокремити мобілізаційну та розподільну функцію фінансів страхових компаній» [37].

Ефективна фінансова діяльність залежить в першу чергу від особливого статусу страховиків як суб'єктів бізнес-діяльності та особливостей страхового бізнесу як виду діяльності. Статус страховиків в Україні, як і у більшості інших країн світу, визначається нормативно-законодавчими актами. Відповідно до Закону України «Про страхування»: «страховиками визнаються фінансові установи, які створені у формі акціонерних, повних, командитних товариств або товариств з додатковою відповідальністю» [43].

Також відповідно до Закону України «Про страхування», страхові організації є фінансовими установами [43]. Законодавче унормування фінансової установи як суб'єкта ринку фінансових послуг дає Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [43]: «Фінансова установа - юридична особа, яка відповідно до Закону надає одну чи декілька фінансових послуг та яка внесена до відповідного реєстру у порядку, встановленому законодавством. До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, ... та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких

є надання фінансових послуг». Даним Законом було уперше запроваджене поняття «фінансова послуга», було сформульовано його визначення, а також визначена приналежність страхової послуги до категорії фінансових послуг.

Отже: «Фінансові послуги – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, - за рахунок залучення від інших осіб фінансових активів з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів» [43].

Тобто, керуючись чинним законодавством України, можемо зробити наступний висновок. Страхові компанії як фінансові установи пропонують страхувальникам на страховому ринку товар, який, відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», має назву фінансові послуги у сфері страхування. Необхідно відмітити, що наведене визначення страхової послуги як послуги фінансової відповідає загальноприйнятому світовому баченню.

Виникнення приватних страхових компаній як повноцінних суб'єктів бізнесу та монополізація страхової діяльності потребує перегляду місця та ролі фінансів у складі фінансової системи країни вже як ланки децентралізованих фінансів.

На рис. 1.1 покажемо формування прибутку страхової компанії як результату її фінансової діяльності.

Рис. 1.1. Формування фінансового результату страхової компанії

Складено на основі [24, 37]

Тобто особливості організації управління та сутність фінансової діяльності страхових компаній, необхідно вивчати з позиції сутності децентралізованих фінансів, враховуючи особливості страхової галузі.

При цьому основним завданням страхових компаній є надання страхового захисту, вони мають бути забезпечені відповідними резервами. Дане завдання можна виконати лише за умови наявності необхідної кількості фінансових ресурсів, його виконання ускладнюється притаманною цій галузі підвищеною ризикованістю.

Забезпечення мобілізації коштів страхувальників і створення відповідних фінансових ресурсів для забезпечення своєчасного страхового захисту страхувальникам є основною специфічністю страхових компаній як суб'єктів господарювання.

Особливості функціонування страхових компаній наведено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Особливості функціонування страхових компаній

Складено на основі [2,60]

Складність фінансових відносин страхової компанії з клієнтами, різноманіття послуг, що надаються та страхових випадків, специфіка руху грошових коштів страхових компаній визначається наступними факторами:

- організаційною форма створення страхової компанії, яка має вплив на розмір та структуру капіталу, на порядок формування резервного фонду та розподілу прибутку, сплату дивідендів та на розподіл зобов'язань страхової компанії між її учасниками;

- внутрішньою структурою страхової компанії, де існують прості й складні страховики, де прості не мають філій. При цьому фінансові ресурси філій включаються у кругообіг коштів головного офісу. Це зроблено для того щоб виключити можливість маневрувати коштами для подолання внутрішніх дисбалансів, проведення диверсифікації формування страхового та інвестиційного портфелів, внутрішнього співстрахування та перестрахування;

- обсягом і структурою страхового портфеля страховика. Він впливає на відносини із суб'єктами страхового ринку та ускладнює кругообіг коштів страховика, створюючи нові канали їх надходження, розміщення, вплив на її фінансовий результат, особливо вплив даного фактора відчувається з розвитком інституційної структури, страхового ринку, з ускладненням відносин між страховими інститутами.

- рівень стосунків між страховиком і перестраховиком передбачає участь у прибутках перестраховика, шляхом депонування у страхових премій, які мали б бути сплачені на користь перестраховочної заохочення страховика не тільки шляхом сплати перестраховочної комісії, а й компанії;

- обсягом і структурою інвестиційного портфеля страховика, який впливає на структуру грошових надходжень та обсяги фінансового результату страхової компанії та визначає склад суб'єктів фінансових взаємовідносин.

Отже кругообіг грошових коштів страхової компанії є достаньо складним, відрізняється від кругообігу інших суб'єктів фінансової діяльності, що потребує

вирішення завдань пов'язаних із організацією контролю ефективності фінансовою діяльністю страховика.

Адже економічний зміст фінансової діяльності страхових компаній обумовлений особливостями цієї сфери бізнес діяльності, яка визначена Господарським кодексом України і впливає із визначеного змісту страхування як діяльність: «що здійснюється для досягнення економічних, соціальних результатів та з метою одержання прибутку» [17].

Головним чинником стабільної динаміки діяльності та позитивного динамічного функціонування страхової компанії є фінансова забезпеченість. Фінансові ресурси – це: «сукупність власних грошових доходів у готівковій та безготівковій формі, а також надходження ззовні (позикові та залучені), що має організація і які призначені для виконання фінансових зобов'язань, виплатити поточних витрат та витрат на розвиток підприємства».

Капітал страхової компанії, як і усіх підприємств, є фінансовим фундаментом її розвитку. У його структурі наявні статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток. Як зазвичай, основою у структурі ресурсів страхової компанії є саме власний капітал, що включає в себе кошти, належні компанії на правах власності. Окрім того статутний і гарантійний фонди, до якого входять додатковий, резервний капітал і нерозподілений прибуток, в найбільшій мірі забезпечують страховій компанії ефективне функціонування. Саме ці кошти, відповідно до договорів страхування, виконують функцію фінансової гарантії та забезпечення резервів задля виконання зобов'язань перед клієнтами,.

Додатковий і резервний капітал, плюс сума нерозподіленого прибутку формують гарантійний фонд і утворюються відповідно до статутної діяльності страхової компанії. Вони слугують резервним джерелом фінансування у разі непередбачуваних платежів та дають можливість своєчасно розрахуватися за страховими виплатами. і включає ті власні кошти, що не є статутним капіталом. Граничний розмір гарантійного фонду не є самостійним фондом і не

регламентується вітчизняним законодавством. Додатковий капітал є доповненням до статутного і не відноситься до власного капіталу, він може бути спрямований на оперативне покриття збитків за страховими операціями, виплату дивідендів у разі відсутності прибутків, викупу акцій при відсутності інших коштів та ін. Величина резервного капіталу, відповідно до чинного законодавства, встановлюється у відсотках до статутного.

У країнах з розвинутою економікою страхова діяльність користується широким попитом, тому значну частину прибутків страховики отримують не тільки від страхової діяльності, а від її інвестиційної складової діяльності. На першому місці завданням страховиків на ринку розвинутої ринкової економіки є зростання кількості клієнтів та використання зароблених страхових премій для інвестиційної діяльності, що стає можливим завдяки виваженій та продуманій політиці управління страховою діяльністю.

Як уже відмічалось вище, особливістю українського страхового ринку є нестабільність та непередбачуваність можливих результатів діяльності, його ризиковий характер, недовіра до страхових компаній та проблеми отримання страхових виплат в разі страховому випадку. В наших реаліях особливого значення набуває розумне управління усіма складовими страхового менеджменту, правильне використання страхових фондів, та наявність у керівництва страхової компанії регулярного аналізу страхового ринку та вміння приймати екстерні рішення. Для вітчизняних страховиків надзвичайно важливим є виважений підхід до використання можливостей перестрахування, прийняття ризиків, застосування превентивних заходів щодо можливих викликів. Страхова діяльність, як і будь-який інший бізнес, потребує управління діяльністю з планування, організації, розробки відповідних стратегій, регулювання та контролю.

Важливим фактором підвищення фінансової стійкості вітчизняних страхових компаній є також забезпечення збалансованості страхового портфеля, що досягається шляхом збільшення видів страхування та

перерозподілом відповідальності між страховиками. Так, навіть за наявності 100% збиткового виду страхування, що користується популярністю у населення або є обов'язковим, його необхідно зберегти, перекриваючи за рахунок менш збиткових страхових напрямів.

Отже, страхування це надзвичайно складний та особливий вид господарсько-фінансової діяльності, обумовлений наступними чинниками:

- наданням страхових послуг може займатися лише юридична особа, занесена до державного реєстру фінансових установ та яка володіє правом здійснювати певні види страхування;
- існують нормативи платоспроможності, яких потрібно дотримуватися, формуючи портфель страхових зобов'язань;
- умови надання страхових послуг суворо регламентовані правилами страхування та нормативно-законодавчими актами та ін.

1.2. Основні засади оцінювання ефективності фінансової діяльності страхової компанії

Оцінка результатів діяльності страхової компанії виконується за посередництвом фінансового аналізу, розраховуючи відносні показники та співставляючи їх динаміку за певні періоди часу. Це дозволяє визначити ступінь реальної ефективності фінансових результатів діяльності і фінансовий стан страховика.

Як відомо, фінансовий результат це наслідок фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Він характеризується розміром матеріальних та фінансових ресурсів компанії, їх розміщенням і джерелами формування, реалізації страхових продуктів та прибутку, залежить від організації страхової справи. Фінансовий результат компанії - це показник її фінансової конкурентоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими учасниками страхових правових відношень.

Фінансовий стан страхової компанії це комплексне поняття, яке включає значну кількість показників. Фінансовий стан формується внаслідок взаємодії численних елементів системи діяльності компанії, визначається сукупністю господарських факторів і характеризується системою реальних показників. Вони відображають наявність, формування, статті надходження, розміщення і витрачання фінансових ресурсів. Тому під фінансовим станом компанії розуміють її спроможність фінансувати свою діяльність. Однією з умов прибуткової діяльності компанії у майбутньому є підвищення ефективності використання ресурсів усіх видів, покращення фінансового стану, оскільки його погіршення може призвести до банкрутства.

Фінансова діяльність страхової компанії базується на фінансовому плані, полягає в організації руху, використанні коштів за цільовим призначення поповнення, плануванні фінансових ресурсів та контролю за їх використанням.

Фінансові ресурси страхової компанії в часовому аспекті являють собою фінансові потоки і постійно знаходяться у русі. Внаслідок різноманітності видів діяльності кругообіг коштів страхової компанії являє собою взаємодію декількох відносно самостійних грошових потоків, які розділяють за сферами діяльності (рис. 1.3):

Рис. 1.3. Рух грошових коштів страхової компанії

Складено на основі [53]

Таким чином, особливості функціонування страхової компанії зумовлюють необхідність визначення системи конкретних показників, які характеризують особливості діяльності страхової компанії.

При оцінці фінансових результатів діяльності страхової компанії як об'єкта господарювання використовуються такі показники [2, 5, 12]:

- статутний капітал: «визначає розмір сплаченого статутного фонду та характеризує виконання страховиком вимог законодавства України»;

- власний капітал: «сума капіталу, вільного від зобов'язань компанії, яка виступає додатковою гарантією зобов'язань при відхиленні їх від розміру розрахункових величин»;

- основні засоби: «характеризують розмір залишкової вартості власних та одержаних на умовах фінансового лізингу об'єктів, які віднесені до складу основних засобів страхової компанії»;

- кількість укладених договорів: «застосовується для характеристики страхового портфеля і рівня охоплення страхового поля, попиту на страхову послугу, визначення місця страхової організації на страховому ринку. Цей показник доцільно розглядати в динаміці»;

- страхові платежі: «характеризують величину коштів, одержаних страховиком за договорами страхування та перестрахування. Даний показник визначається в цілому по компанії, по окремим видам страхування і у розрахунку на один договір» ;

- страхові виплати: «характеризують розмір коштів, фактично сплачених компанією по страховим випадкам. Важливим моментом аналізу є визначення відхилень фактичних розмірів виплат від планових і встановлення причин цих відхилень»;

- сукупні доходи страхової компанії: «показник проглядається у динаміці. При цьому вивчається його склад, структура і фактори збільшення (зменшення). Доходи (виручка) страхової компанії відрізняються різноманітністю, мають свою специфіку і поділяються на три групи: доходи від

власне страхової діяльності, доходи від інвестиційної та фінансової діяльності, тобто пов'язані із інвестуванням і розміщенням тимчасово вільних коштів (як власних, так і коштів страхових резервів) і інших доходів від звичайної господарської діяльності»;

- сукупні витрати страхової компанії включають: «виплати страхових сум та страхових відшкодувань за договорами страхування й перестрахування та витрати на утримання страхової компанії». Цей показник розглядається у динаміці;

- прибуток у тарифах: «цей показник розглядається як заздалегідь розрахований елемент навантаження, яке складається із витрат страхувальника по веденню страхової справи і прибутку страховика». Навантаження як специфічний елемент ціни страхової послуги, тобто брутто-ставки, являє собою тарифну ставку, за якою укладаються договори страхування. Брутто-ставка складається із двох елементів: нетто-ставки, ціна страхового ризику, призначена для встановлення певних розмірів страхового й резервного фондів, які відображають відносини перерозподілу у страхуванні. і навантаження. Прибуток від інвестиційної діяльності являє собою різницю між доходами і витратами, пов'язаними із інвестиційною діяльністю;

- фактичний прибуток: « являє собою різницю доходів за звітний період і понесених витрат страховика». Крім цього, на його величину впливають результати інвестиційної діяльності страховика;

- чистий прибуток: «характеризує фінансовий результат діяльності страхової компанії за вирахуванням податків і обов'язкових платежів у державний бюджет».

- страхові резерви: «характеризують забезпечення страховою компанією майбутніх виплат страхового відшкодування та діляться на: резерв незароблених премій, резерв збитків для страхових компаній, які здійснюють ризикові види страхування, та резерви зі страхування життя для страхових компаній, які здійснюють страхування життя».

При аналізі цього показника розглядається його динаміка в часі, структура статей та відповідальності.

До відносних показників оцінки ефективності отриманих фінансових результатів діяльності страхової компанії доцільно віднести цілий ряд показників. Зокрема, відносними показниками фінансових результатів які найбільш чітко оцінюють досягнуті результати є показники рентабельності, вони відображають співвідношення прибутку з витратами, обсягами діяльності, величиною та динамікою активів, оборотних коштів і т.п. Натепер в науковій літературі немає однозначної думки чи рекомендацій з приводу конкретних показників, які характеризують рентабельність діяльності страхової компанії.

Зокрема Базилевич В.Д., Базилевич А.С. виділяють наступні показники рентабельності: «загальний показник рентабельності, який можна визначити двояким чином: як відношення бухгалтерського прибутку до власного капіталу або, як відношення прибутку від страхової діяльності до суми витрат і відрахувань; рентабельність інвестиційної діяльності і рентабельність активів».

Рентабельність інвестиційної діяльності, на думку Грищенко Є.: «розраховується відношенням прибутку від інвестиційної діяльності до страхових резервів».

Але Журавка О. С. вважає, що цей показник: «повинен визначатися як відношення доходів від інвестування коштів страхових резервів (власне прибуток від інвестиційної діяльності) до середньої величини короткострокових і довгострокових фінансових вкладень і цінних паперів» [24]. Цей же автор виділяє показник загальної рентабельності капіталу і чистої рентабельності капіталу. У першому випадку для його визначення розраховується відношення бухгалтерського прибутку до середньої вартості майна, в другому - відношення чистого прибутку до середньої вартості майна. При такому підході ці показники дублюють показник рентабельності активів.

На думку Васишин Р. Д., Кашенко О. Л., Борисова В. А.: «показники рентабельності страхової компанії включають рентабельність страхової послуги, рентабельність продаж і рентабельність страхової справи».

Із всього розмаїття пропонованих методів оцінки фінансових результатів доцільно виділити найбільш суттєві [33]:

а) рентабельність страхової послуги:

$$P_{\text{пос}} = \frac{P_{\text{факт}}}{B} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де $P_{\text{факт}}$ - фактичний прибуток; B - витрати страхової компанії.

б) рентабельність продажів:

$$P_{\text{пос}} = \frac{P_{\text{чист}}}{C_{\text{сп}}} \times 100\%, \quad (1.2)$$

де $P_{\text{чист}}$ - чистий прибуток; $C_{\text{пл}}$ - страхові платежі.

в) рентабельність страхової справи:

$$P_{\text{сс}} = \frac{P_{\text{тар}}}{ВВС} \times 100\%, \quad (1.3)$$

де $P_{\text{тар}}$ - прибуток у тарифах; $ВВС$ - витрати на ведення справи.

г) рентабельність інвестиційної діяльності:

$$P_{\text{інв}} = \frac{P_{\text{інв}}}{СР} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де $P_{\text{інв}}$ - прибуток від інвестиційної діяльності; $СР$ - страхові резерви.

д) рентабельність активів:

$$P_{\text{актив}} = \frac{P_{\text{чист}}}{A} \times 100\%, \quad (1.5)$$

де A - середньорічна вартість активів.

е) рентабельність власного капіталу

$$P_{\text{вк}} = \frac{P_{\text{чист}}}{ВК} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де $ВК$ - власний капітал.

Особливістю визначення наведених показників рентабельності є те, що в кожному конкретному випадку для розрахунку використовується певний вид прибутку страхової компанії [33].

Зазначені показники рентабельності розглядаються з двох точок зору: з однієї сторони, ці показники використовуються для оцінки фінансових результатів діяльності страхової компанії, з другої - вони є показниками, які характеризують основний аспект фінансового стану страховика.

Важливими відносними показниками є рівень витрат і рівень виплат, які відображають співвідношення суми страхових виплат на ведення справи і загальної суми страхових платежів.

Рівень страхових виплат визначає суму страхових виплат, які припадають на одиницю отриманого страхового платежу. Цей показник розраховується в цілому за даними компанії і за рахунок порівняльного аналізу динаміки цього показника за певні періоди часу визначаються критичні моменти, які потребують відповідної реакції з боку менеджменту компанії. Для більш детального аналізу окремого виду страхування доцільно використовувати показник страхових виплат за окремими видами страхування, що дає змогу оцінити збитковість того чи іншого виду страхування і забезпечити належне корегування у процесі його застосування.

Важливим моментом при оцінці фінансових результатів є визначення структури та динаміки прибутку, визначати долю прибутку доцільно від страхової і окремо від нестрахової діяльності. Така структура обумовлена існуванням доходів і витрат, не пов'язаних із основним видом діяльності страхової компанії.

Отже, рівень показників фінансових результатів діяльності страхової компанії являє собою початкову інформацію для оцінки функціонування страховика і контролю реалізації вибраної стратегії. Вони дозволяють виявити малоефективні чи збиткові види страхування і визначити напрямки зниження обумовлених ними ризиків.

Показники оцінки фінансового стану страхової компанії за загальними методиками зазвичай включають чотири групи показників: показники

платоспроможності, показники рентабельності, показники ділової активності і показники фінансової стійкості [33].

Показники ліквідності характеризують платоспроможність організації. Так, науковець Малинич Г. включає в цю групу два коефіцієнти: коефіцієнт загальної ліквідності (покриття) і коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт загальної ліквідності (ЗЛ) характеризує достатність ресурсів компанії, які використовуються для погашення поточних зобов'язань, його розрахунок здійснюється за формулою:

$$\text{ЗЛ} = \frac{\text{ОА}_i}{\text{ЗП}_i} \times 100\%, \quad (1.7)$$

де ОА_i - оборотні активи у i -му періоді; ВМП_i - витрати майбутніх періодів у i -му періоді; ЗП_i - загальна сума пасивів у i -му періоді.

Цей коефіцієнт характеризує, скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю поточних зобов'язань. Критичне значення коефіцієнта 1,0. При коефіцієнті загальної ліквідності $<1,0$ компанія має неліквідний баланс [33].

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (АЛ) показує, яка частка зобов'язань страхової компанії може бути сплачена негайно:

$$\text{АЛ} = \frac{\text{ЛА}_i}{\text{ЗП}_i} \times 100\%, \quad (1.8)$$

де ЛА_i - ліквідні активи у i -му періоді.

Нормативна величина даного коефіцієнта повинна бути не менше за 0,2.

Розглянуту групу показників зазвичай доцільно доповнити коефіцієнтом фінансової спроможності і коефіцієнтом платоспроможності.

Коефіцієнт фінансової спроможності (ФС) характеризує платоспроможність страхової компанії щодо виконання своїх зобов'язань за страховими виплатами. Розраховується за формулою:

$$\text{ФС} = \frac{P_i + \text{НА}_i}{\sum \text{СВ}_i} \times 100\%$$

де P_i - сума страхових резервів на кінець i -го періоду; НА_i - нетто-активи за i -й період; СВ_i - сума страхових виплат за i -й період.

Зниження цього коефіцієнта за певний період часу свідчить про зниження фінансових можливостей компанії зі своєчасного розрахунку за страховими виплатами.

Група показників ділової активності включає показники оборотності: які мають велике значення для оцінки фінансового стану організації - оборотність власного капіталу, оборотність активів, оборотність банківських активів, оборотність оборотних активів. Це обумовлено тим, що із збільшенням швидкості обороту капіталу як відомо, збільшується прибуток отриманий від операцій страхування, інвестиційної та іншої діяльності [33].

Коефіцієнт платоспроможності, який розраховується за методикою ЄС, дає оцінку загальної платоспроможності страхової компанії в короткостроковій перспективі. Згідно з вимогами методики ЄС, рівень цього коефіцієнта не повинен бути менше ніж 0,1. Зменшення цього коефіцієнта нижче нормативного рівня свідчить про суттєвий ризик неможливості страхової компанії вчасно розрахуватися із своїми зобов'язаннями у майбутньому.

Більш вагомими є фінансові чинники, надзвичайно важливим виступає розмір власного капіталу страховика, це пояснюється тим що на початковому етапі функціонування, коли страховою компанією ще не сформовані достатні страхові резерви, статутний капітал виступає єдиним джерелом для виконання зобов'язань за договорами страхування.

Основою фінансової стійкості кожного страховика і страхового ринку загалом виступають страхові резерви. Вони формуються в достатньому обсязі, задля забезпечення здатності страховика відповідати за прийнятими на себе зобов'язаннями, враховуючи при цьому вид страхування, термін дії договору, рівномірність розподілу ризику тощо. Ще одним фактором впливу є тарифна політика страховика, яка залежить від величини страхових тарифів.

На думку Левкович О. В. Озерова А. Г., до найбільш дієвих факторів фінансової стійкості страхової компанії належить перестраховування. Наслідки реалізації масштабних, катастрофічних ризиків, що прийняті на страхування без

передачі їх у перестраховування, можуть призвести до банкрутства будь-якої страхової компанії. А тому перестраховування є необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості й нормальної діяльності страховика незалежно від величини страхових резервів та розміру його капіталу. Використання даного механізму страховою компанією, зазвичай, оцінюється показником незалежності від перестраховування, що обчислюється шляхом співвідношення суми чистих премій до суми валових премій за всіма наявними полісами страхування [32].

Андерайтерська політика є наступним важливим фактором, який необхідно враховувати при прийнятті управлінських рішень. Вона пов'язана з врахуванням виникнення можливих ризиків і вибором умов страхування. З метою забезпечення фінансової стійкості менеджерам страхових компаній потрібно здійснювати ретельну оцінку вірогідності настання страхового випадку та максимальної суми збитків та ступеня ризику при укладанні договору страхування. І тільки після детального вивчення доцільно приймати рішення про можливість страхування такого об'єкта. Відсутність таких розрахунків може призвести до неспроможності страховика здійснити страхову виплату за прийнятим на страхування об'єктом і, як наслідок, до втрати фінансової стійкості та банкрутства.

У забезпеченні фінансової стійкості страхових компаній значну роль відіграє формування достатнього страхового портфелю шляхом його диверсифікації як у часі та просторі так і за видами страхування.

Інвестиційна політика виступає наступним фактором, що здійснює значний вплив на фінансову стійкість страховиків. Наявність тимчасово вільних грошових коштів робить інвестиційні вкладення невід'ємною частиною страхового бізнесу та приносить значну частку прибутку. Одночасно інвестиційна діяльність страховиків залежить від тенденцій на фінансовому та грошовому ринках. Тому, страховики ризикують понести значні збитки пов'язані з інвестиційною діяльністю, а в окремих випадках взагалі втратити

частину активів. Тому, з метою забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в Україні нормативно-законодавчими актами передбачені напрямки та обсяг інвестування коштів страхових резервів у активи.

Велике значення для фінансової стійкості страхових компаній має величина і структура витрат, оскільки саме вони впливають на собівартість страхових послуг та в значній мірі визначають ефективність. Якщо промислове підприємство отримує певний прибуток за реалізацію певної партії товару і несе певні витрати, пов'язані з його продажем, то страховик, беручи на себе відповідальність за договором страхування, лише орієнтовно знає скільки це йому коштуватиме. Отже, прогнозувати розмір витрат страховики можуть лише з певним ступенем ймовірності, при цьому для забезпечення фінансової стійкості вони повинні також оптимізувати їх розмір. Страховик має здійснювати виплати в повній мірі відповідно до своїх зобов'язань, паралельно фінансуючи заходи з попередження настання страхових випадків, що в свою чергу призведе до зменшення сум страхових відшкодувань, а отже сприятиме збільшенню прибутку страховика [40].

Аналіз діяльності страхової компанії на базі комплексної системи показників дозволяє розкрити невикористані внутрішні резерви, реалізація яких сприяє прискоренню розвитку страхової компанії.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРКС»

2.1. Економіко-організаційна характеристика страхової компанії

Страхова компанія ВЕСКО розпочала свою історію у 1994 році. У 2001 році було створено компанію «Український страховий Альянс». У 2007 році найбільша у світі страхова група Аха (Франція) придбала обидві компанії «Веско» та «Український Страховий Альянс». Компанії створили страховий бізнес європейського рівня в Україні. У 2007 році французька група АХА придбала обидві компанії, оцінивши високий рівень послуг та потенціал. Так з'явилась одна із найбільших страхових компаній - АХА Страхування.

АТ «СК «АРКС» зареєстрована в Україні як фінансова установа 17 вересня 2009 року за реєстраційним номером 11100795 та є резидентом України. Компанія є акціонерним товариством, яке створене за українським законодавством. 2 листопада 1993 року було створено ЗАТ «Страхова компанія «Запоріжжя-Вексель», яке 31 березня 1999 року змінило свою назву на ЗАТ «Страхова компанія «Вексель – Фінансово-Страховий Альянс».

В 2019 прийшов новий інвестор - канадський страховий холдинг Fairfax Financial Holdings, присутній у 40 країнах світу. Fairfax - потужний міжнародний страховий і перестраховий холдинг, який стрімко нарощував свою присутність у найбільш потенційно привабливих країнах. У складі Fairfax свою наступну сторінку бізнес-біографії лідер українського ринку відкриває з новою назвою - страхова компанія ARX. 22 серпня 2003 року Компанія змінила назву на ЗАТ «Страхова компанія «Веско», 15 вересня 2008 року Компанія зареєструвала назву ЗАТ «Страхова компанія «АХА Страхування».

Протоколом №47 Загальних зборів акціонерів від 11 червня 2019 року прийнято рішення про зміну найменування Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «АХА Страхування» на Приватне акціонерне

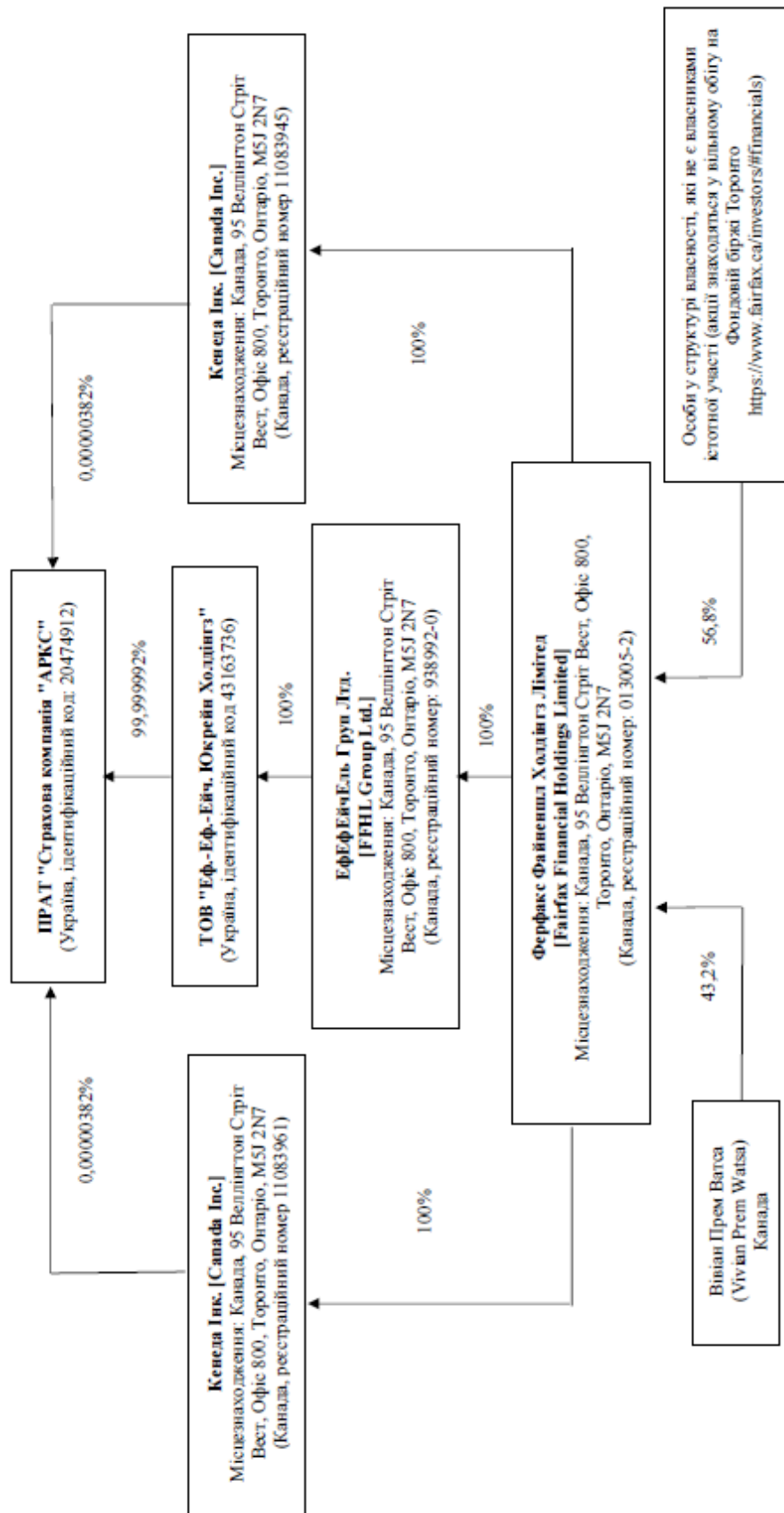
товариство «Страхова компанія «АРКС», і 20 червня 2019 року відбулась державна реєстрація таких змін.

Код ЄДРПОУ ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»: 20474912. Акціонери, засновники: ТОВ «Еф.-Еф.-Ейч. Юкрейн Холдінгз» - 100%, основний бенефіціар — Ватса Вівіан Прем. Розмір статутного фонду: 261 975 190 грн. Відповідно до чинного законодавства ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є членом Моторного Транспортного Страхового Бюро України (МТСБУ).

На рис. 2.1 покажемо структуру власності Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «АРКС» станом на 05.02.25 р.

Станом на 31 грудня 2023 року безпосередньою материнською компанією Приватного акціонерного товариства «Страхова компанія «АРКС» є ТОВ «Еф.-Еф.-Ейч. Юкрейн Холдінгз», юридична особа створена за законодавством України, з розміром частки 99,99%. Компанія Fairfax Financial Holdings Limited є кінцевою материнською компанією Приватного акціонерного товариства "Страхова компанія "АРКС". Компанія Fairfax Financial Holdings Limited це міжнародна холдингова компанія, яка займається страхуванням та перестрахуванням. Працює в більш ніж 50 країнах світу. Прем Ватса (Prem Watsa) Голова та виконавчий директор з 1985 року. Зареєстрована на Фондовій біржі Торонто (FFH:CN). Дочірні компанії ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» відсутні. Основний вид діяльності Компанії - надання страхових послуг на території України. ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» має 22 чинних ліцензій на різні види/класи страхування, які були переоформлені 24.04.2024 року відповідно до вимог постанови НБУ № 199. ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» налічує більше 750 співробітників, 1300 страхових агентів, 50 офісів, 415 СТО партнерів, 6 800 000 Договорів (укладених у 2023 р.).

Структура власності: 70% майна належить Fairfax Financial Holdings Limited (Канада, Торонто), 30% - Європейському банку реконструкції та розвитку (Велика Британія, Лондон).

Голова Правління АТ «СК «АРКС»

Андрій ПЕРЕТЯЖКО

Рис. 2.1. Схематичне зображення структури власності Приватного акціонерного товариства "Страхова компанія "АРКС" станом на 05.02.25 р.

Основний вид діяльності по КВЕД: 65.12 Інші види страхування, крім страхування життя. Інші види діяльності: 65.20 Перестрахування, 66.21 Оцінювання ризиків та завданої шкоди, 66.22 Діяльність страхових агентів і брокерів, 66.29 Інша допоміжна діяльність зі страхування та пенсійного забезпечення.

Послуги, що надаються: автоцивілка (5 видів); КАСКО (5 видів); туристичне страхування; медичне страхування (корпоратив та рітейл); страхування майна; інвестиційне страхування; страхування життя (програми страхування життя для корпоративних клієнтів та фізичних осіб надає ARX Life в Україні).

Страхові послуги Компанії включають: страхування від нещасних випадків, медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), страхування здоров'я на випадок хвороби, страхування залізничного транспорту, страхування наземного транспорту (крім залізничного), страхування повітряного транспорту, страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту), страхування вантажів та багажу (вантажобагажу), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ, страхування майна, страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника), страхування відповідальності власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника), страхування відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника), страхування відповідальності перед третіми особами, страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту), страхування інвестицій, страхування фінансових ризиків, страхування судових витрат, страхування виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій, страхування медичних витрат, медичне страхування, особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд), особисте страхування від

нещасних випадків на транспорті, страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (за внутрішніми договорами), страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру, страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів, страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї, страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування, страхування сільськогосподарської продукції, страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса, авіаційне страхування цивільної авіації, страхування судових витрат, страхування здоров'я на випадок хвороби, інші види страхування та перестрахування.

Компанія не має ліцензії з надання послуг зі страхування життя.

СК ARX отримала 3 нагороди FinAwards 2025:

- золото в номінації «Найкращий CEO страхової компанії»
- срібло в номінації «Найкращий клієнтський сервіс»
- бронзу в номінації «Найкращий продукт страхової компанії: КАСКО»

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» стала переможцем FinAwards 2024 у 4-х номінаціях <https://minfin.com.ua/ua/2024/03/31/124221392/>:

- «Найкращий продукт страхової компанії: КАСКО»,
- «Найкраща digital компанія»,
- «Найкращий клієнтський сервіс»,
- «Найкращий CEO страхової компанії».

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» увійшла до ТОП-3 за ключовими показниками серед 137 страхових компаній (кількість на 30 червня 2022 року)

згідно з консолідованими даними НБУ про результати діяльності учасників страхового ринку за 1-е півріччя 2022 року:

- ARX посіла 1-е місце за розміром чистих зароблених премій. Сума премій склала 1 млрд. 525 млн. грн.
- 2-е місце компанія виборола за розміром страхових виплат. Сума виплат становила понад 497 млн. грн.
- Компанія займає 2 місце за розміром активів. Сума активів складає 4 млрд 237 млн грн.

ARX також є найбільшим платником податків серед страхових компаній, частина була сплачена достроково на допомогу державі. За 6 місяців ARX загалом сплатила до держбюджету понад 175 млн. грн.

З початку війни компанія перерахувала понад 18,2 млн грн на потреби ЗСУ. Компанія входить у топ-3 лідерів ринку з добровільного медичного страхування. Страхову компанію «Аркс» нагороджено срібним знаком якості eKomi із рейтингом 4,8 з 5 за відгуками клієнтів компанії.

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» – частина міжнародного холдингу Fairfax International. Акціонер компанії Fairfax Financial Holding — одна з найнадійніших та прибуткових світових фінансових установ.

В табл. 2.1 здійснимо аналіз основних економічних показників діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та на рис. 2.2 покажемо основні складові формування фінансового результату, чистого прибутку страхової компанії.

Таблиця 2.1

Динаміка основних економічних показників діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. г рн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Чисті зароблені страхові премії, тис.грн.	3054570	3352601	4010021	298031	657420	109,8	119,6

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Чисті понесені збитки за страховими виплатами, тис.грн.	1029275	1382682	1710050	353407	327368	134,3	123,7
Валовий прибуток (включає прибуток та постійні витрати), тис. грн.	2025295	1969919	2299971	-55376	330052	97,3	116,8
Вартість основних виробничих фондів, тис.грн.	64 595	82 522	79 035	17927	-3487	127,8	95,8
Власний капітал, тис. грн.	1733117	2180500	2633335	447383	452835	125,8	120,8
Річні амортизаційні відрахування, тис.грн.	43 796	39 105	57 392	-4691	18287	89,3	146,8
Річні залишки оборотних активів, тис.грн.	3056657	2743239	3601504	-313 418	858 265	89,7	131,3
Чисельність працівників, осіб	760	786	773	26	-13	103,4	98,3
Витрати на оплату праці, тис.грн.	373 643	426 679	330 721	53036	-95958	114,2	77,5
Прибуток до оподаткування (балансів прибуток), тис.грн.	673528	547259	555307	-126269	8048	81,3	101,5
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	513398	447 383	452 835	-66015	5452	87,1	101,2
Середньорічний виробіток одного працівника, тис.грн.	4019,2	4265,4	5187,6	246	922	106,1	121,6
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	49163,6	54284,9	42784,1	5121	-11501	110,4	78,8
Рівень рентабельності, %	29,62	20,52	17,20	-9	-3	69,3	83,8

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Виходячи з аналізу табл. 2.1, спостерігаємо тенденцію зростання обсягу чистих зароблених страхових премій протягом 2022-2024 років. Так у 2022 році вони становили 3054570 тис. грн., на кінець досліджуваного періоду 4010021 тис. грн., збільшення відбулося 131,27% або на 955451 тис. грн.

Поряд з цим, спостерігається також і тенденція зростання чистих понесених збитків за страховими виплатами з 1029275 тис. грн. до 1710050 тис. грн., тобто темпи росту становлять 166,1%, 680775 тис. грн.. В результаті валовий прибуток зазнає зменшення у 2023 році на 55376 тис. грн., оскільки чисті понесені збитки збільшилися на 134,3% а зароблені премії лише на 109,8%.

Вартість основних виробничих фондів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» зростає у 2023 та зменшується у 2023 році.

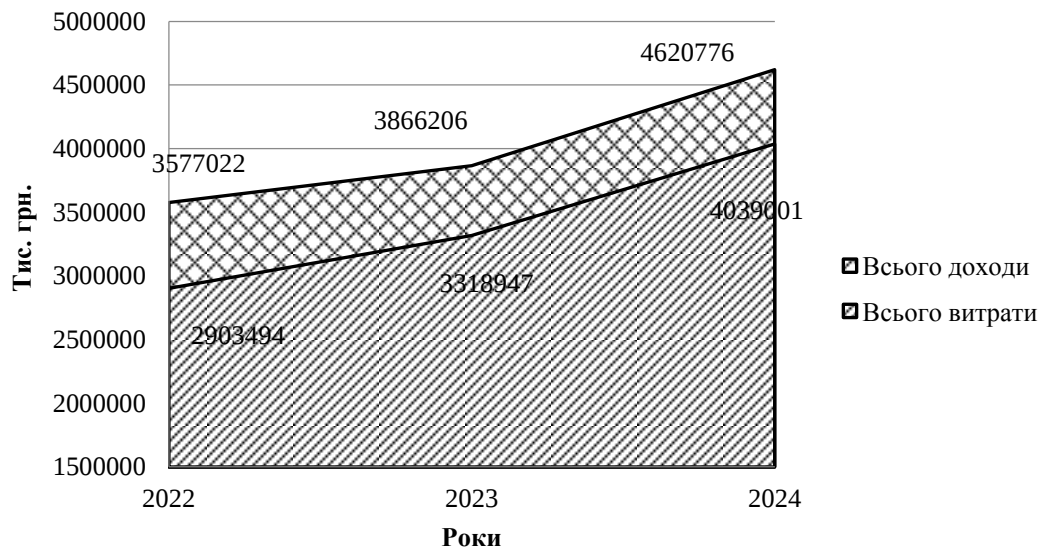

Рис. 2.2. Динаміка формування фінансового результату – чистого прибутку ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Власний капітал за досліджуваний період зростає на 151,9% збільшуються також амортизаційні відрахування. Річні залишки оборотних коштів страхової компанії мають хвилеподібну динаміку та на закінчення досліджуваного вцілому збільшуються на 117,8%, 544847 тис. грн.

Чисельність працівників компанії не зазнає значних змін, при цьому витрати на оплату праці зазнають коливань від зміни чисельності, хвилеподібну динаміку має також середньорічна заробітна плата одного працівника, хоча середньорічний виробіток на одного працівника постійно збільшується.

Фінансовий результат, чистий прибуток, ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за досліджуваний період зменшився, у 2023 році він становив 62,4% у порівнянні з 2022 роком та дещо збільшився у 2024 році.

Рентабельність страхової організації розрахуємо як відношення чистого прибутку до власного капіталу. Оскільки на фоні зменшення прибутку, власний капітал компанії збільшується відбувається зменшення рівня рентабельності діяльності компанії. Якщо у 2022 році рівень рентабельності становив 29,62% то у 2024 році 17,20%.

Враховуючи що рентабельність це основний індикатор ефективності діяльності будь якого суб'єкта господарювання, та на основі вищевикладеного, можемо зробити висновок: фінансова діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки зазнає негативних впливів сьогодення.

2.2. Структурно-динамічний аналіз чинників забезпечення фінансової діяльності страхової компанії

Для отримання повної оцінки ефективності фінансової діяльності страхової компанії необхідно здійснювати проведення порівняльного аналітичного аналізу. Дані аналізу зведемо у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
Нематеріальні активи	114585	149822	222909	35 237	73 087	130,8	148,8
Основні засоби	64595	82522	79035	17 927	-3 487	127,8	95,8
інші фінансові інвестиції	360325	1214305	1005687	853 980	-208618	337,0	82,8
Довгострокова дебіторська заборгованість	2220	1939	1954	-281	15	87,3	100,8
Відстрочені податкові активи	10821	9976	11738	-845	1 762	92,2	117,7
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	131033	226080	297296	95 047	71 216	172,5	131,5
Інші необоротні активи	0	7350		7 350	-7 350	-	0,0
Необоротні активи	683579	1691994	1618619	1008 415	-73 375	247,5	95,7
Запаси	750	908	799	158	-109	121,1	88,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	17226	8817	2526	-8 409	-6 291	51,2	28,6
з бюджетом	2531	2409	2436	-122	27	95,2	101,1
з нарахованих доходів	5341	5784	7162	443	1 378	108,3	123,8
Інша поточна ДЗ	69018	104157	161303	35 139	57 146	150,9	154,9
Поточні фінансові інвестиції	1381557	1745446	1916003	363 889	170 557	126,3	109,8
Гроші та їх еквіваленти	908742	196329	817524	-712 413	621 195	21,6	416,4
Частка перестраховика у інших страхових резервах	671492	679389	693751	7 897	14 362	101,2	102,1
Оборотні активи	3056657	2743239	3601504	-313 418	858 265	89,7	131,3

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Майно будь-якого суб'єкта господарювання це необоротні та оборотні активи. На рис. 2.3 та рис. 2.4 покажемо динаміку та структуру майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки.

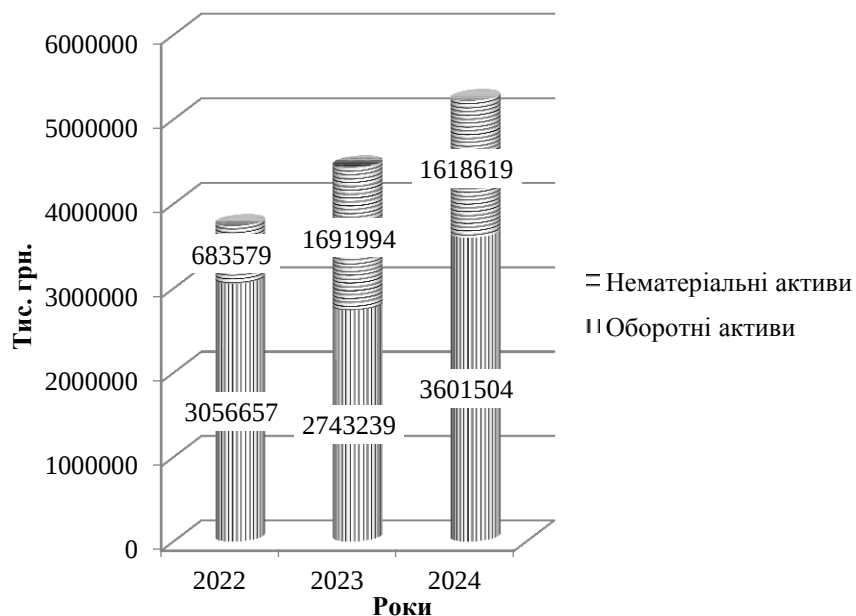

Рис. 2.3. Динаміка майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

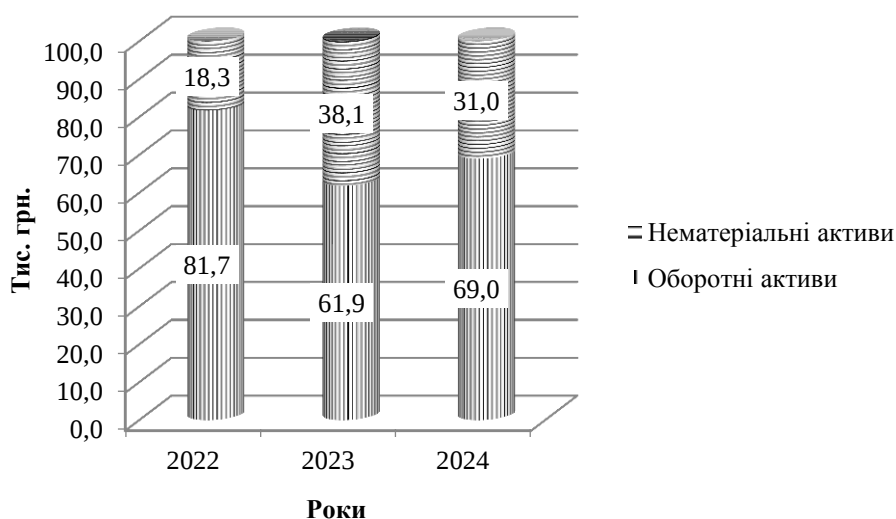

Рис. 2.4. Структура майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Необоротні активи ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» на кінець 2022 року складають 683579 тис. грн., у 2023 році 1691994 тис. грн. та 1618619 тис. грн. у 2024 році, темпи приросту 247,5% та 95,7% за роками.

Динаміка оборотних активів має хвилеподібну динаміку, зменшується їх вартість у 2023 році на 313418 тис. грн., 89,7% та збільшується у 2024 році на 858265 тис. грн., 131,3%.

У структурі майна більша частка належить оборотним активам, 81,7% у 2022 році, 61,9% у 2023 році та 69,0% у 2024 році, переважання оборотних активів є нормою для фінансових структур.

У табл. 2.3 виконаємо динамічно-структурний аналіз необоротних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та покажемо результат на рис. 2.5 та рис. 2.6.

Таблиця 2.3

Аналіз структури необоротних активів

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	тис.грн	ПВ, %	тис.грн	ПВ, %	тис.грн	ПВ, %
Нематеріальні активи	114585	16,8	149822	8,9	222909	13,8
Основні засоби	64595	9,4	82522	4,9	79035	4,9
Інші фінансові інвестиції	360325	52,7	1214305	71,8	1005687	62,1
Довгострокова дебіторська заборгованість	2220	0,3	1939	0,1	1954	0,1
Відстрочені податкові активи	10821	1,6	9976	0,6	11738	0,7
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	131033	19,2	226080	13,4	297296	18,4
Інші необоротні активи	0	0,0	7350	0	0	0
Необоротні активи	683579	100	1691994	100	1618619	100

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

До складу необоротних активів досліджуваної компанії входять нематеріальні активи, основні засоби, інші фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи, залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах та інші необоротні активи.

Аналіз даних табл. 2.4 свідчить, що основна стаття необоротних активів у 2022 та 2024 роках це інші фінансові інвестиції, їх частка у 2022 році 52,7%

від загальної кількості необоротних активів, 71,8% у 2023 році та 62,1% у 2024 році. Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах складає 19,2% у 2022 році, 13,4% у 2023 році та 18,4% у 2024 році.

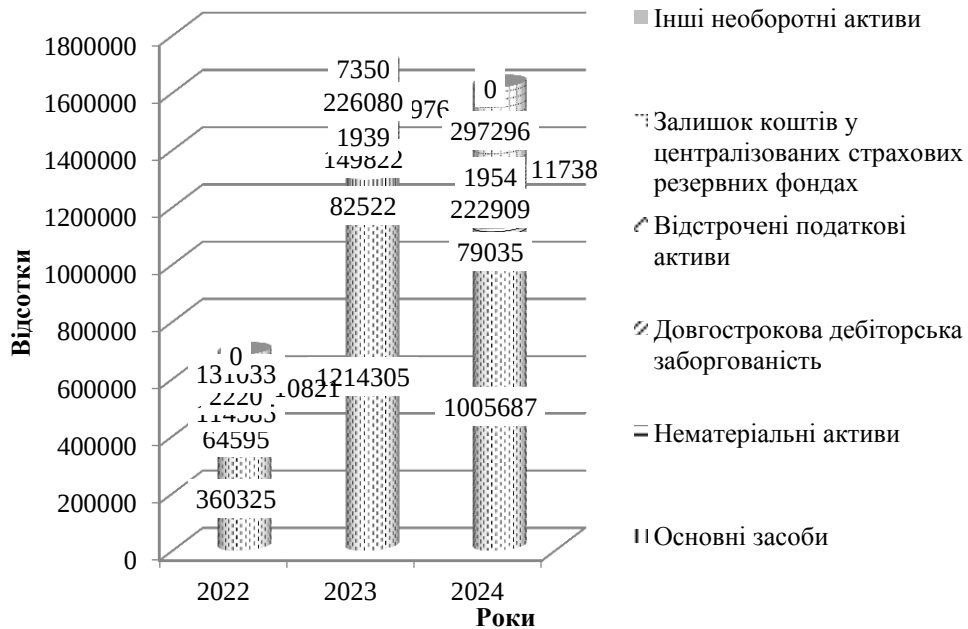

Рис. 2.5. Динаміка необоротних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

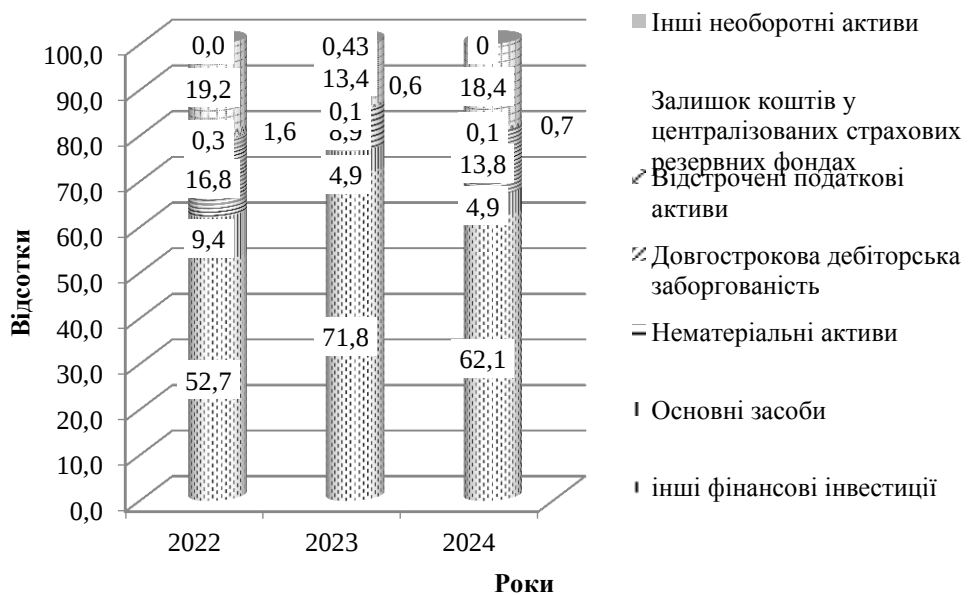

Рис. 2.6. Структура необоротних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Основні засоби ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» складають всього 9,4% у 2022 році та менше 5% у наступних роках. Такий розподіл складових необоротних активів зумовлений специфікою діяльності досліджуваної компанії.

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах балансу страховиками відображає кошти у централізованих страхових резервних фондах, які перебувають в управлінні Моторно-транспортного страхового бюро України, та належать страховикам.

Основні засоби ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» мають незначну питому вагу, але їх склад, стан, технологічність та застосування сучасних банкінгів мають вагомий вплив на здійснення фінансової діяльності. Строки корисного використання основних фондів товариства наведемо у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Строки корисного використання основних фондів

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

№ групи	Найменування групи основних засобів	Очікуваний термін використання
I	Будівлі та споруди	
	Будівлі	30 років
	Споруди	22,5 років
	Передавальні пристрої	10 років
II	Машини та обладнання	
	Комп'ютерна техніка, принтери, копіювальна та розмножувальна техніка	5 років
	Мобільні телефони, телефонні апарати, телефакси, модеми	5 років
III	Транспортні засоби	
	Транспортні засоби нові	10 років
	Транспортні засоби, що були у використанні	10 років
IV	Інструменти, прилади та інвентар(меблі)	
	Холодильники та морозильні камери	5 років
	Телевізори, відсмагнітофони, відеокамери, радіомікрофони	5 років
	Електроприлади, електроінструменти	5 років
	Касові апарати	6 років
	Кондиціонери	10 років
	Офісні меблі	6 років
V	Інші основні засоби	
	Інші основні засоби	12 років

Складено на основі даних [38]

У табл. 2.5 виконаємо аналіз ефективності використання основних виробничих фондів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Таблиця 2.5

Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів

Показники стану та руху основних виробничих фондів	Роки			Відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 2022	2024 2023
Чисті зароблені страхові премії, тис.грн.	3054570	3352601	4010021	109,8	119,6
Вартість основних виробничих фондів, тис.грн.	64 595	82 522	79 035	127,8	95,8
Річні залишки оборотних коштів, тис.грн.	683579	1691994	1618619	247,5	95,7
Чистий прибуток(збиток), тис. грн.	513398	447 383	452 835	87,1	101,2
Фондовіддача основних виробничих фондів, грн/грн	47,29	40,63	50,74	85,9	124,9
Рівень зносу основних виробничих фондів, тис.грн.	67,9	59,9	63,2	88,2	105,5
Коефіцієнт обіговості оборотних коштів	4,47	1,98	2,48	44,3	125,0

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Аналізом встановлено, що використання основних виробничих фондів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є ефективним, хоча рівень їх зносу є достатньо високим та, на нашу думку, потребує оновлення.

Оборотні активи компанії це запаси, дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами, з бюджетом, дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів, інша поточна дебіторська заборгованість, поточні фінансові інвестиції, гроші та їх еквіваленти та частка перестраховика у страхових резервах.

Структурно-динамічний аналіз оборотних коштів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» виконаємо у табл. 2.6, рис. 2.7, рис. 2.8.

Найбільшу вартість складають поточні фінансові інвестиції, гроші та їх еквіваленти та частка перестраховика у інших страхових резервах. Частка поточних фінансових інвестицій це 45,2%, 63,6% та 53,2% за відповідними роками, у 2023 році відбувається збільшення грошової вартості на 18,4% та зменшення у 2024 році на 10,4%. Частка грошей та їх еквівалентів це 29,7%, 7,2% та 22,7% за роками, паралельно зі зміною частки змінюється також і

грошова вартість. Частка перестраховика у інших страхових резервах – 22,0%, 24,8% та 19,3% за роками, паралельно зі зміною частки змінюється також і грошова вартість.

Таблиця 2.6

Структурно-динамічний аналіз оборотних коштів
ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Елементи оборотних коштів	Період						Відхилення			
	2022		2023		2024		2023 2022		2024 2023	
	т. грн.	%	т. грн.	%	т. грн.	%	абс.	%	абс.	%
Запаси	750	0,0	908	0,0	799	0,0	158	0,0	-109	0,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:										
за виданими авансами	17226	18,3	8817	7,3	2526	1,5	-8409	-11,0	-6291	-5,8
з бюджетом	2531	2,7	2409	2,0	2436	1,4	-122	-0,7	27	-0,6
з нарахованих доходів	5341	5,7	5784	4,8	7162	4,1	443	-0,9	1378	-0,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	69018	73,3	104157	86,0	161303	93,0	35139	12,6	57146	7,0
Всього дебіторська заборгованість	94116	3,1	121167	4,4	173427	4,8	27051	1,3	52260	0,4
Поточні фінансові інвестиції	1381557	45,2	1745446	63,6	1916003	53,2	363889	18,4	170557	-10,4
Гроші та їх еквіваленти	908742	29,7	196329	7,2	817524	22,7	-712413	-22,6	621195	15,5
Частка перестраховика у інших страхових резервах	671492	22,0	679389	24,8	693751	19,3	7897	2,8	14362	-5,5
Оборотні активи	3056657	100	2743239	100	3601504	100	-313418	-	858265	-

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Запаси товариства складають незначну частку у структурі оборотних коштів, це 0,02%, 0,03%, та 0,02% відповідно за роками.

Частка дебіторської заборгованості протягом досліджуваного періоду не перевищує 5% та не чинить значного впливу на формування оборотних активів.

Найбільш вагома частка оборотних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» це поточні фінансові інвестиції 45,2% у 2022 році, 63,6% у 2023 році та 58,2% у 2024 році. Частка перестраховика у інших страхових резервах також є вагомою. Це 22,0%, 24,8% та 19,3% відповідно за роками, що аналізуються.

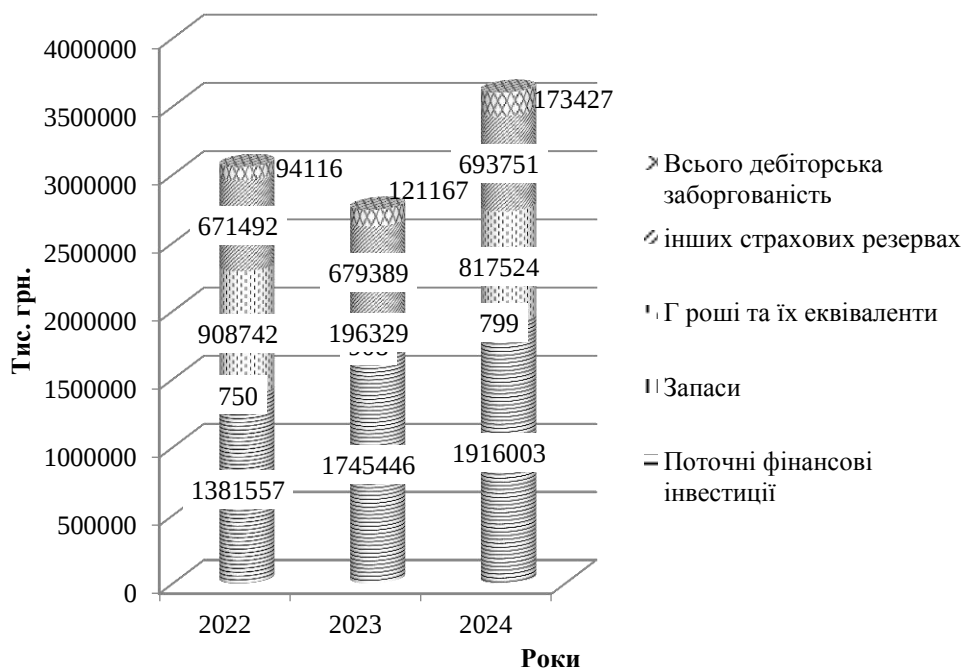

Рис. 2.7. Динаміка складових оборотних коштів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

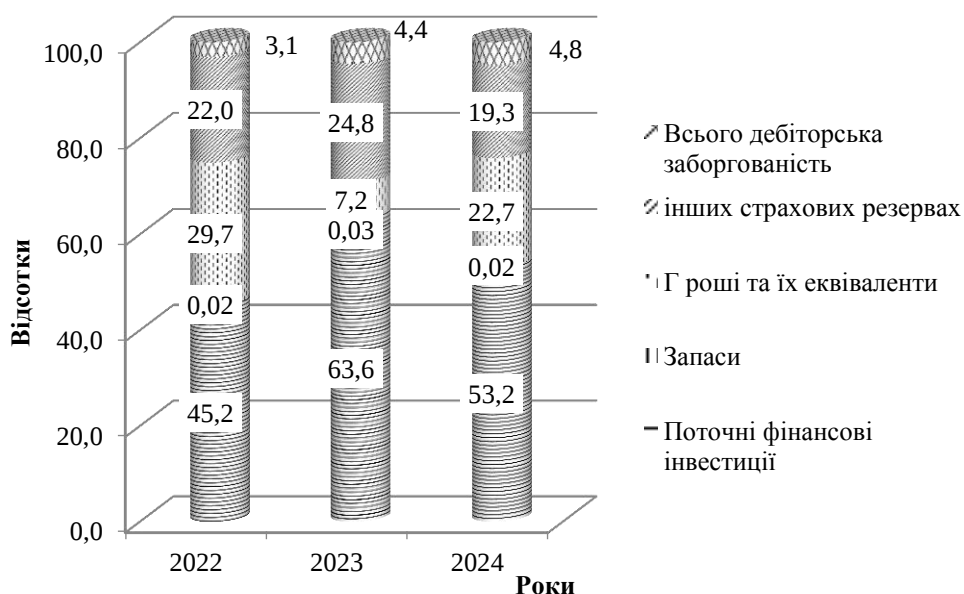

Рис. 2.8. Структура оборотних коштів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Гроші та їх еквіваленти у відсотковому відношенні та складають 29,7%, 7,2% та 22,7% відповідно за роками.

Така структура оборотних активів забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність компанії.

Значна частка оборотних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» це частка перестраховика у страхових резервах.

Проаналізуємо формування частки перестраховика у інших страхових резервах ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Структура страхових резервів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»
за 2022-2024 роки

Елементи страхових резервів	Період						Відхилення			
	2022		2023		2024		<u>2023</u> <u>2022</u>		<u>2024</u> <u>2023</u>	
	т. грн.	%	т. грн.	%	т. грн.	%	абс.	%	абс.	%
Частка перестраховика у інших страхових резервах	671492	22,0	679389	24,8	693751	19,3	7897	2,8	14362	-5,5

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

У 2023 році відбувається збільшення частки перестраховика у інших страхових резервах на 7897 тис. грн., частка збільшується на 2,8%. У 2024 році збільшення відбувається на 14362 тис. грн., але відносна частка зменшується на 5,5%.

Активи за контрактами перестрахування у 2022 році складають 671 492 тис. грн., 2023 році 686 739 тис. грн. та у 2024 році 693751 тис. грн., відбувається незначне збільшення їх вартості на 102,3% та 101,0%.

Зобов'язання за контрактами перестрахування є меншими, вони становлять у 2022 році складають 105 427 тис. грн., 2023 році 11 391 тис. грн. та у 2024 році 1782 тис. грн., відбувається значне зменшення, до 10,8% у 2023 році у відношенні до 2022 року та до 15,6% у відношенні до 2023.

Перестрахування це вторинне страхування ризику застрахованого в минулому періоді з метою забезпечення платоспроможності страховика. При

цьому страховик залишається відповідальним перед страхувальником у повному обсязі згідно з договором страхування.

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» має в наявності стійкий стабілізований страховий портфель.

Проведений структурно-динамічний аналіз активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» підтверджує, що необоротні активи в 2023 році збільшилися на 1008415 тис. грн., та оборотні активи в 2023 році дещо зменшилися порівняно з 2022 роком, на 313418 тис. грн. У 2024 році необоротні активи зменшилися на 73375 тис. грн., та оборотні активи збільшилися порівняно з 2023 роком, а на 858265 тис. грн.

Найбільшу питому вагу серед необоротних активів на кінець досліджуваного періоду становлять інші фінансові інвестиції. Серед оборотних активів у процесі аналізу виявлено, що найбільші зміни в напрямі збільшення мають статті «поточні фінансові інвестиції» та «частка перестраховика у інших страхових резервах», що саме по собі не є позитивним, оскільки свідчить про те, що страхова компанія покращує свою фінансову діяльність. Решта ж статей активу балансу має незначні відхилення. Можемо зробити висновок що всі досліджені складники є досить збалансованими.

Загальна вартість майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» в 2023 році збільшилася за на 694997 тис. грн. порівняно зі значенням 2022 року. У 2024 році вартість активів збільшилася на 784890 тис. грн. порівняно зі значенням 2023 року. Отримані результати свідчать про те, що, наслідком зменшення необоротних активів у 2024 році є невиконання запланованих обсягів діяльності та зменшення укладених страхових договорів. Така ситуація призводить до зниження ліквідності та платоспроможності страхової компанії. Проте збільшення оборотних активів означає, що компанія задіяла меншу частку наявних ресурсів у використанні активів та має тимчасово вільні активи. Це свідчить про ефективність використання оборотних активів та ресурсів в цілому, оскільки найбільш ефективним є стан, коли необоротні та оборотні активи збалансовані.

Забезпечення достатності фінансових ресурсів, оновлення основних засобів та забезпечення оптимальної кількості оборотних коштів будь-якого суб'єкта господарювання відбувається за рахунок капіталу що йому належить, як власного так і позикового. Суб'єкт господарювання використовує залучений капітал для забезпечення своєї діяльності та отримання прибутку.

Капітал це постійний кругообіг: перебуваючи у грошовій формі він інвестується в оборотні та необоротні активи, забезпечує отримання та надання послуг, і знову перетворюється у грошову форму. Капітал суб'єкта господарювання формується за рахунок власних і позикових джерел коштів і знаходить відображення у структурі пасиву балансу.

Для оцінки якості капіталу, необхідно виконати загальний аналіз його динаміки та структури, дослідити співвідношення власного капіталу та позикових коштів. Оцінюючи ефективність використання капіталу необхідно дослідити структуру і динаміку капіталу, порівняти абсолютні та відносні зміни у власних і залучених коштах підприємства за певний період часу, визначити головне джерело формування сукупних активів підприємства.

У табл. 2.10 виконаємо аналіз капіталу ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки та продемонструємо його динаміку та структуру на рис. 2.9 та рис. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз джерел формування капіталу ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»
за 2022-2024 роки

Показники джерел формування капіталу	Роки					
	2022		2023		2024	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Капітал товариства, тис. грн., всього	3740236	100	4435233	100	5220123	100
Власний капітал, тис. грн., всього	1733117	46,3	2180500	49,2	2633335	50,4
Позикові кошти, тис. грн., всього	2007119	53,7	2254733	50,8	2586788	49,6
- поточні зобов'язання	240064	6,4	2150073	48,5	2386711	45,7
- довгострокові зобов'язання	1767055	47,2	104660	2,4	200077	3,8

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Так у 2022 році вартість позикових коштів 2007119 тис. грн., що складало 46,3% від капіталу компанії, у 2023 році 2254733 тис. грн., відповідно 50,8% та у 2024 році 2586788 тис. грн., 49,6%. Відбувається збільшення вартості позикових коштів, та при цьому зменшення їх частки.

Наведені дні табл. 2.9 та рис. 2.9-2.10 показують, що у структурі капіталу ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки відбулися наступні зміни.

У 2022 році частка довгострокових зобов'язань та забезпечень була вагомою та становила 41,7% капіталу вцілому.

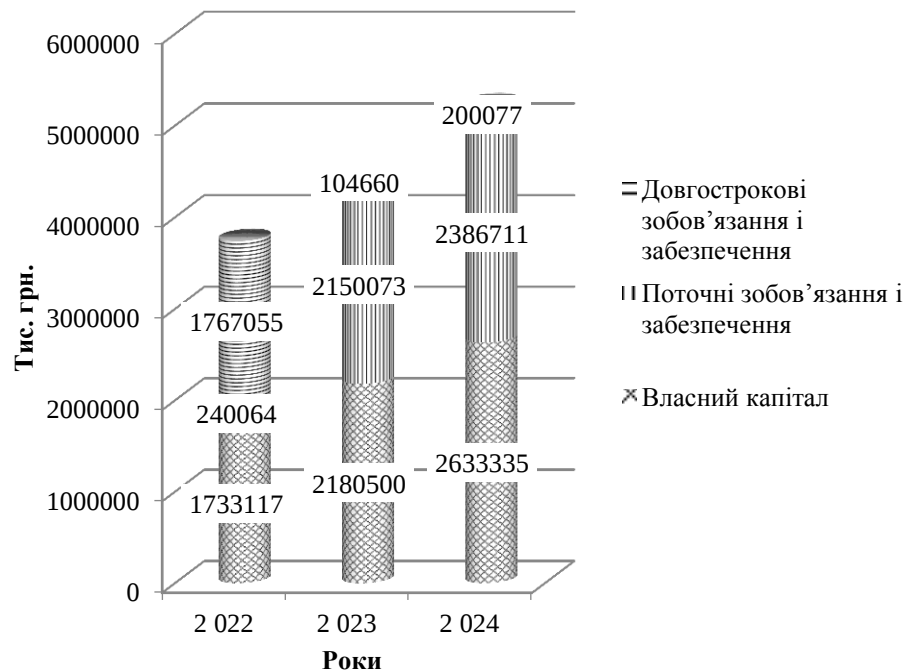

Рис. 2.9. Динаміка джерел фінансування діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Проте у 2023 та 2024 роках ця частка зменшилася до 3,7% та 3,0%, натомість значно зросла частка поточних зобов'язань та забезпечень, з 6,4% у 2022 році до 48,5% у 2023 році та 45,7% у 2024 році. Вважається що позитивним є переважання частки довгострокових зобов'язань та забезпечень над поточними.

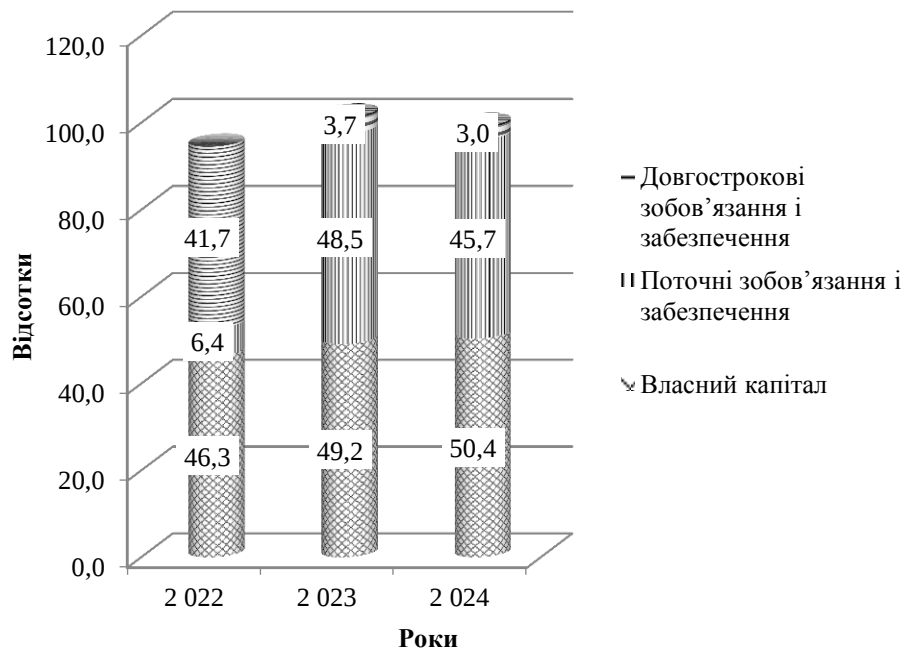

Рис. 2.10. Структура джерел фінансування діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Таблиця 2.9

Аналіз джерел формування власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники джерел формування власного капіталу	Роки					
	2022		2023		2024	
	т.грн.	%	т.грн.	%	т.грн.	%
Зареєстрований (пайовий) капітал	261975	15,1	261975	12,0	261975	9,9
Резервний капітал	118000	6,8	118000	5,4	118000	4,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1353142	78,1	1800525	82,6	2253360	85,6
Власний капітал	1733117	100	2180500	100	2633335	100

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Власний капітал ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» має позитивні темпи росту та наступні складові:

- зареєстрований (пайовий) капітал, який становить 261975 тис. грн.. Зареєстрований (пайовий) капітал сформований виключно у грошовій формі та повністю сплачений;
- резервний капітал складає 118000 тис. грн. протягом 2022-2024 років;

- нерозподілений прибуток має позитивні темпи росту у 2022 році він становить 1353142 тис. грн. а на у 2024 році 2253360 тис. грн., тобто збільшення за досліджуваний відбулося на 9000218 тис. грн.. Нерозподілений прибуток також складає основну частку власного капіталу, це 78,1%, 82,6% та 85,6% відповідно за роками. Необхідно відмітити, що зростання вартості власного капіталу відбувається виключно за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, що безумовно є позитивним моментом діяльності компанії.

Галузева приналежність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» обумовлює значу частку позикових коштів (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз джерел формування позикових коштів ПрАТ «Страхова компанія
«АРКС» за балансом за 2022-2024 роки

Показники джерел формування капіталу	Роки					
	2022		2023		2024	
	т.грн.	%	т.грн.	%	т.грн.	%
Позикові кошти, тис. грн., всього	2007119	100	2254733	100	2586788	100
- довгострокові зобов'язання	240064	6,4	2150073	48,5	2386711	45,7
інші довгострокові зобов'язання	20554	1,2	63532	60,7	98590	49,3
довгострокові забезпечення	15749	0,9	41128	39,3	101487	50,7
страхові резерви	1730752	97,9	0	0,0	0	0,0
- поточні зобов'язання	1767055	47,2	104660	2,4	200077	3,8
поточна кредиторська заборгованість						
товари, роботи, послуги	59076	59,0	26807	33,5	55594	77,6
розрахунками з бюджетом	3579	3,6	15020	18,8	14811	20,7
розрахунками зі страхування	89	0,1	0	0,0	0	0,0
розрахунками з оплати праці	106	0,1	38	0,0	70	0,1
за страховою діяльністю	37351	37,3	38091	47,6	1125	1,6
поточна кредиторська заборгованість, всього	100201	41,7	79956	3,7	71600	3,0
поточні забезпечення	139038	57,9	147521	6,9	153536	6,4
інші поточні зобов'язання	825	0,3	1922596	89,4	2161575	90,6

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Позикові кошти сформовані довгостроковими та поточними зобов'язаннями. Довгострокові зобов'язання у 2023 році складали 48,5%

позикових коштів вцілому та 45,7% у 2024 році. У цих роках відсутні страхові резерви.

Поточні зобов'язання та забезпечення мали значну частку 47,2% у 2022 році, ця частка була забезпечена поточними забезпеченнями, частка яких складала 57,9%, у 2022 році та у 2024 році цей показник значно зменшився, що призвело до значного зменшення поточних зобов'язань і забезпечень. При цьому збільшилася частка інших поточних зобов'язань та, відповідно збільшилася їх вартість з 825 тис. грн. у 2022 році до 2161575 тис. грн. у 2024 році.

Отже, збільшення позикових коштів відбувається за рахунок збільшення інших довгострокових зобов'язань та довгострокових забезпечень. Як відомо, Перевага довгострокових зобов'язань над поточними, як правило, є позитивним показником фінансового стану суб'єкта господарювання. Таке співвідношення свідчить про те, що підприємство має можливість покривати свої поточні зобов'язання за рахунок довгострокових фінансових ресурсів, це вказує на стабільність та хороші перспективи розвитку.

Щоб краще зрозуміти структуру зобов'язань, розглянемо її за елементами діяльності (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Аналіз структури позикових коштів за елементами діяльності

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Елементи зобов'язань	2022		2023		2024		Відхилення	
	т.грн.	%	т.грн.	%	т.грн.	%	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
Зобов'язання за страховими контрактами	1625325	81,0	1945233	86,3	2229160	86,2	106,5	99,9
Зобов'язання за контрактами перестрахування	105427	5,3	11391	0,5	1782	0,1	9,6	13,6
Поточне зобов'язання з податку на прибуток	3189	0,2	15020	0,7	14794	0,6	419,3	85,9
Нарахування, забезпечення та інші зобов'язання	234622	11,7	234404	10,4	288507	11,2	88,9	107,3
Зобов'язання з оренди	38556	1,9	48685	2,2	52545	2,0	112,4	94,1
Всього зобов'язань	2007119	100	2254733	100	2586788	100	-	-

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Аналізуючи структуру позикових коштів за елементами діяльності, робимо висновок, найбільш вагомою статтею є зобов'язання за страховими контрактами, їх частка складає 81,0% у 2022 році та 86,2% у 2024 році при цьому їх вартість збільшилася на 603835 тис. грн.. Оскільки зобов'язання за страховими контрактами є основною віхою в діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», то така динаміка може свідчити про підвищення попиту на послуги компанії.

Аналіз результатів фінансової діяльності страхової компанії не дає змоги судити про ефективність діяльності без аналізу здійснюваних витрат. Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» виконаємо у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз елементів операційних витрат ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»
за 2022-2024 роки

Елементи витрат	Роки						Відхилення, %	
	2022 рік		2023 рік		2024 рік			
	т.грн.	%	т.грн.	%	т.грн.	%	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
Матеріальні затрати	8702	0,3	11367	0,4	12529	0,3	130,6	110,2
Витрати на оплату праці	373643	11,5	426679	13,6	330721	8,3	114,2	77,5
Відрахування на соціальні заходи	64407	2,0	65 175	2,1	63 679	1,6	101,2	97,7
Амортизація	43 796	1,3	39 105	1,3	57 392	1,4	89,3	146,8
Інші операційні витрати	2766561	84,9	2585011	82,7	3509051	88,3	93,4	135,7
Разом	3257109	100	3127 337	100	3973372	100	96,0	127,1

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Аналіз динаміки елементів операційних витрат дозволяє константувати, що у 2023 році їх вартість значно зменшується. Якщо у 2022 році їх вартість 3257109 тис. грн., то у 2023 році 3127337 тис. грн., зменшення відбулося на 129772 тис. грн. (96,0%) то у 2024 році операційні витрати становлять 3973372 тис. грн., тобто збільшуються на 846035 тис. грн. (127,1%), рази у порівнянні з 2023 роком.

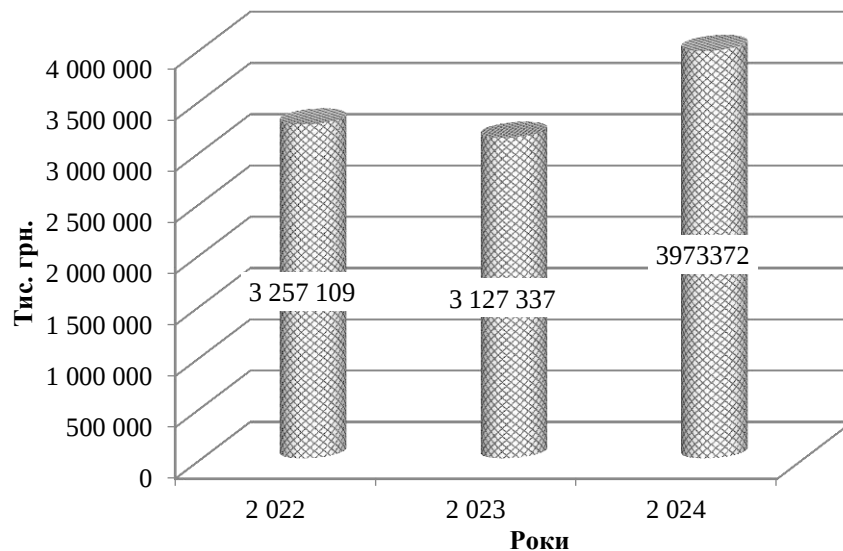

Рис. 2.11. Динаміка операційних витрат ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Основана стаття операційних витрат це інші операційні витрати, які складають у 2022 році 84,9%, у 2023 році 82,7% та 88,3% у 2024 році. Причому збільшення інших операційних витрат відбувається не тільки у відсотковому, але й у грошовому виразі.

При цьому відбувається збільшення частини витрат на оплату праці у 2023 році та зменшення у 2024 році. Якщо у 2022 році частка даної статті 11,5% то у 2023 році витрати на оплату праці складають 13,6%, у 2024 році 8,3%.

Всі інші статті витрат не чинять значного впливу на величину операційних витрат в цілому.

Збільшення операційних витрат 2024 року негативно впливає на формування фінансового результату - тобто прибутку. В табл. 2.13 представлено аналіз фінансових результатів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Доходи від страхування ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки мають стійку тенденцію до зростання. Так у 2023 році вони збільшилися на 298031 тис. грн. та становили 3352601 тис. грн., 109,8%, у 2024 році збільшення відбулося на 657420 тис. грн., 119,6%.

Таблиця 2.13

Аналіз фінансових результатів
ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. г рн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2024}{2023}$	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2024}{2023}$
Доходи від страхування	3054570	3352601	4010021	298 031	657 420	109,8	119,6
Витрати на страхові послуги	3075512	2903388	3535774	-172 124	632 386	94,4	121,8
Чисті (витрати)/доходи за утримуваними договорами перестраховування	547 744	-93 110	-142770	-640 854	-49 660	-17,0	153,3
Результат від страхових послуг	526 802	356 103	331 477	-170 699	-24 626	67,6	93,1
Фінансові витрати від випущених страхових контрактів	25 321	69 930	72770	44 609	2 840	276,2	104,1
Фінансовий дохід від утримуваних контрактів перестраховування	520	25009	25020	24 489	11	4809,4	100,0
Чистий результат від страхової діяльності	502001	311 182	283 727	-190 819	-27 455	62,0	91,2
Процентні доходи від фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	156 805	259 692	371 309	102 887	111 617	165,6	143,0
Процентні доходи від фінансових активів, які оцінюються за амортизованою вартістю	75 325	113563	79 536	38 238	-34 027	150,8	70,0
Прибутки від переоцінки залишків в іноземній валюті та від операцій з купівлі-продажу іноземної валюти	205 061	36 258	107 067	-168 803	70 809	17,7	295,3
Прибутки за вирахуванням збитків/(збитки за вирахуванням прибутків) від цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-78 377	66 528	26 467	144 905	-40 061	-84,9	39,8
Витрати від зміни резерву очікуваних кредитних збитків	0	7 574	12 039	7 574	4 465	-	159,0
Інші фінансові витрати	4 536	5 005	5932	469	927	110,3	118,5
Інші операційні витрати	182 751	227 385	294828	44 634	67 443	124,4	129,7
Прибуток до оподаткування	673 528	547 259	555 307	-126 269	8 048	81,3	101,5
Витрати з податку на прибуток	160 130	99 876	102472	-60 254	2 596	62,4	102,6
Прибуток за рік	513 398	447 383	452 835	-66 015	5 452	87,1	101,2

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Витрати на страхові послуги у 2023 році зменшуються на 172124 тис. грн. та становлять 94,4% від попереднього аналогічного періоду, у 2024 році витрати зростають на 632386 тис. грн., 121,8%.

У 2023 році ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» отримала чисті витрати за утримуваними договорами перестрахування у сумі 93110 тис. грн., у 2024 році чисті витрати за утримуваними договорами перестрахування становлять 142770 тис. грн.. Така динаміка доходів від страхування, витрат на страхові

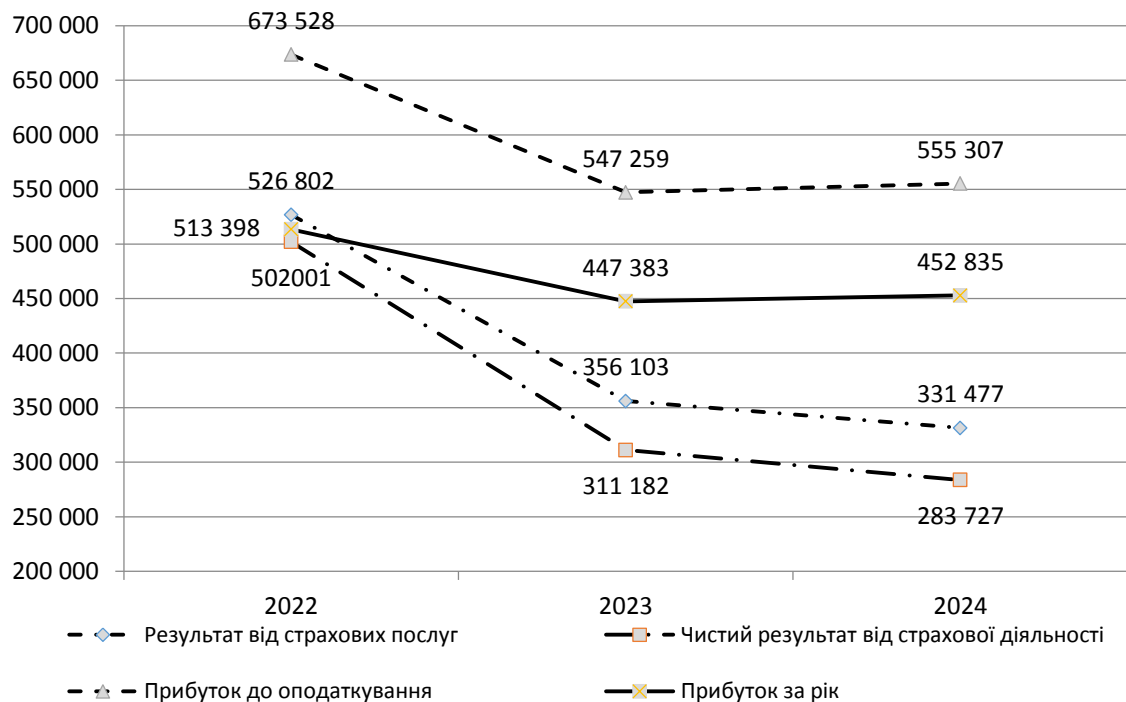

Рис. 2.12. Динаміка та формування чистого прибутку за рік ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

послуги та отримані витрати за утримуваними договорами перестрахування призвела до зменшення результату від страхових послуг на 170399 тис. грн. у 2023 році та на 24626 тис. грн. у 2024 році.

Фінансові витрати від випущених страхових контрактів перевищують фінансовий дохід від утримуваних контрактів перестрахування протягом досліджуваних трьох років, що, в свою чергу, має негативний вплив на чистий

результат від страхової діяльності. Так у 2023 році він зменшується на 190819 тис. грн. та становить 62,0% від попереднього аналогічного періоду, та у 2024 році зменшується на 27455 тис. грн. та становить 91,2%.

Інші доходи та витрати, як от процентні доходи, також мають свій вплив на отримання прибутку до оподаткування. Так у 2022 році прибуток до оподаткування збільшується на 171527 тис. грн. у порівнянні з чистим результатом від страхової діяльності за рахунок процентних доходів та від переоцінки залишків в іноземній валюті.

У 2023 році прибуток до оподаткування зменшується на 126269 тис. грн. у порівнянні з 2022 роком за рахунок збільшення витрат, у 2024 році прибуток до оподаткування збільшується, оскільки зростають процентні доходи та дохід від переоцінки залишків в іноземній валюті.

Після сплати витрат з податку на прибуток ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» отримала прибутку за 2022 рік 513398 тис. грн., який зменшився у 2023 році на 66015 тис. грн., (до 87,15) та становив 447383 тис. грн., за зріс у 2024 році на 5452 тис. грн. (101,2%) та становив 452835 тис. грн.

Вцілому можемо підсумувати, що фінансова діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є успішною, компанія знаходить шляхи та приймає правильні фінансові рішення для зменшення викликів сучасності.

2.3. Оцінка ефективності фінансової діяльності страхової компанії

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про страхування» існують наступні вимоги до забезпечення платоспроможності будь-якої страхової компанії, як елемента її фінансової надійності:

- наявність оплаченого статутного капіталу страховика в обсязі, який встановлений законодавством держави;
- наявність у страхової компанії достатнього гарантійного фонду, який має бути вільним від наявних страхових зобов'язань;

- створення страхових резервів, які повинні бути достатніми для наступних виплат страхових відшкодувань;
- перевищення фактичного запасу платоспроможності страхової компанії над її розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

Однією з основних вимог забезпечення платоспроможності кожної страхової компанії є наявність достатнього гарантійного фонду, сума якого складається з наявного додаткового та резервного капіталу, а також суми нерозподіленого прибутку. Страховики за рахунок нерозподіленого прибутку мають право створювати вільні резерви, тобто частку власних коштів, яка утримується з метою забезпечення платоспроможності страховика [8].

Виконаємо аналіз динаміки гарантійного фонду та нерозподіленого прибутку ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» (рис. 2.13).

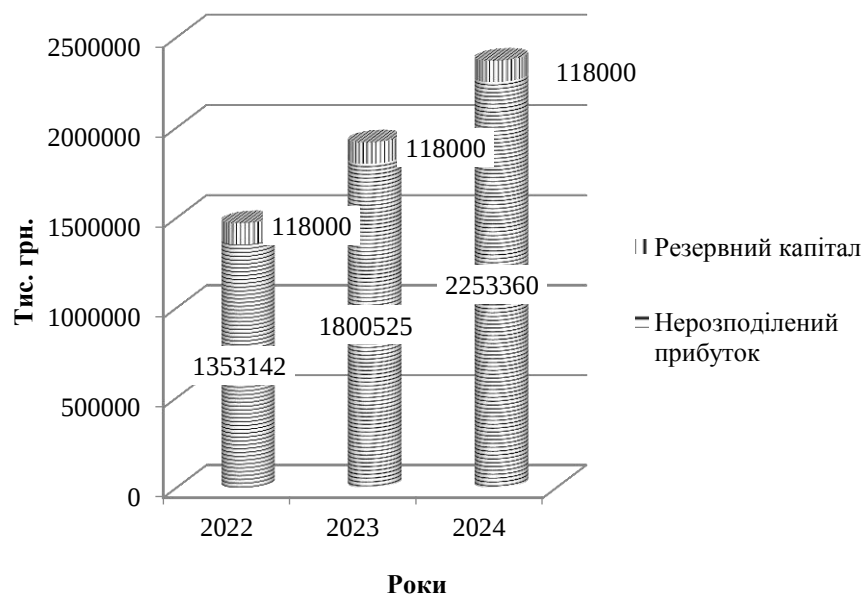

Рис. 2.13. Динаміка гарантійного фонду та нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

За проведеним аналізом рис. 2.7 робимо висновок, що гарантійний фонд страхової компанії повністю сформований за рахунок резервного капіталу, який становить 118 000 тис. грн. Проте у ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

наявний нерозподілений прибуток, за рахунок якого компанія забезпечує платоспроможність. Сума нерозподіленого прибутку має стійку тенденцію зростання. Так у 2-22 році його вартість складала 1353142 тис. грн., то у 2023 році вона збільшилася на 447383 тис. грн., тобто 133,1% та у 2024 році на 452835 тис. грн., 125,2%. Вцілому ж за досліджуваний період нерозподілений прибуток збільшився на 9002218 тис. грн., тобто у 1,7 рази.

Це говорить про прибуткову фінансову діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та її високу надійність.

Необхідно відмітити, що основною умовою платоспроможності страхової компанії відповідно до чинного законодавства є перевищення фактичного запасу платоспроможності (ФЗП) над його нормативним запасом (НЗП).

Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи) страхової компанії розраховується шляхом вирахуванням із загальної суми активів (А) страхової компанії суми нематеріальних активів (НМА) і загальної суми зобов'язань (З), у тому числі страхових. Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам страхових резервів, які страховик зобов'язаний формувати відповідно чинного законодавства[43]. Тобто:

$$\text{ФЗП} = \text{А} - \text{НМА} - \text{З}, \quad (2.1)$$

Нормативний запас платоспроможності страхової компанії, яка здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме:

— перша - розраховується шляхом множення суми страхових премій (СП) за попередні 12 місяців на 0,18. При цьому сума страхових премій зменшується на 50% страхових премій, належних перестраховикам (СПП):

$$\text{НЗП}_1 = 0,18 \cdot (\text{СП} - 0,5 \cdot \text{СПП}), \quad (2.2)$$

— друга - розраховується шляхом множення суми страхових виплат (СВ) за попередні 12 місяців на 0,26. При цьому сума страхових виплат зменшується на 50% виплат, що компенсуються перестраховиками (СВП):

$$НЗП_2 = 0,26 \cdot (СВ — 0,5 \cdot СВП), \quad (2.3)$$

У закордонній страховій практиці часто застосовується такий показник, як рівень платоспроможності K_{sm} , що визначається як відношення показника фактичного запасу платоспроможності до максимального значення показника нормативного запасу платоспроможності:

$$K_{sm} = \PhiЗП / НЗП \quad (2.4)$$

де K_{sm} – показник рівня платоспроможності страховика; $\PhiЗП$ – фактичний запас платоспроможності страховика; $НЗП$ – максимальне значення показника нормативного запасу платоспроможності страховика. У міжнародній страховій практиці рекомендоване значення цього показника має перевищувати 20%.

Окрім показника рівня платоспроможності страховика використовується показник рівня достатнього покриття власними коштами, що розраховується за формулою:

$$CAR = (\PhiЗП - НЗП_{max}) / НЗП_{max} \cdot 100\% , \quad (2.5)$$

де $\PhiЗП$ – фактичний запас платоспроможності страховика; $НЗП_{max}$ – максимальне значення показника нормативного запасу платоспроможності страховика.

Для страховиків, що здійснюють загальне страхування, рекомендовані параметри оцінювання платоспроможності за допомогою показника рівня достатнього покриття власними коштами наведено в табл. 2.14 [1, с. 381].

Таблиця 2.14

Інтегральне якісне оцінювання платоспроможності страховика

Значення CAR	Оцінка покриття власними коштами страховика
0 %	Недостатнє
від 0 до 25 %	Нормальне
від 26 до 50 %	Добре
від 51 до 75 %	Надійне
76 %	Зразкове

Проаналізуємо фактичний та нормативний показники платоспроможності діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 3 роки, що досліджуються (табл. 2.14).

Для того, щоб якомога яскравіше продемонструвати результати розрахунків, побудуємо відповідний графік (рис. 2.14).

Таблиця 2.15

Динаміка показників платоспроможності діяльності

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Страхові премії, тис. грн	2935118	3255482	3894895
Страхові премії, належні перестраховикам, тис. грн.	119 452	97 119	115 126
НЗП ₁ , тис. грн.	517570,56	577246,05	690719,76
Страхові виплати, тис. грн. (Примітки до фін. звітності)	1022584	1372227	1698927
Страхові виплати, що компенсуються перестраховиками, тис. грн.	6691	10455	11123
НЗП ₂ , тис. грн.	265002,01	355419,87	440275,03
Загальна сума активів, тис. грн.	3740236	4435233	5220123
Сума нематеріальних активів, тис. грн.	114585	149822	222909
Загальна сума зобов'язань, тис. грн.	2 007 119	2 254 733	2 586 788
ФЗП, тис. грн.	1 618 532	2 030 678	2 410 426
НЗП (більша із визначених величин)	517570,56	577246,05	690719,76
Маржа платоспроможності, тис. грн.	1 100 961	1 453 432	1 719 706
Рівень платоспроможності, K _{sm} , тис. грн./ тис. грн.	3,1	3,5	3,5
Рівень достатнього покриття власними коштами	212,7	251,8	249,0

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

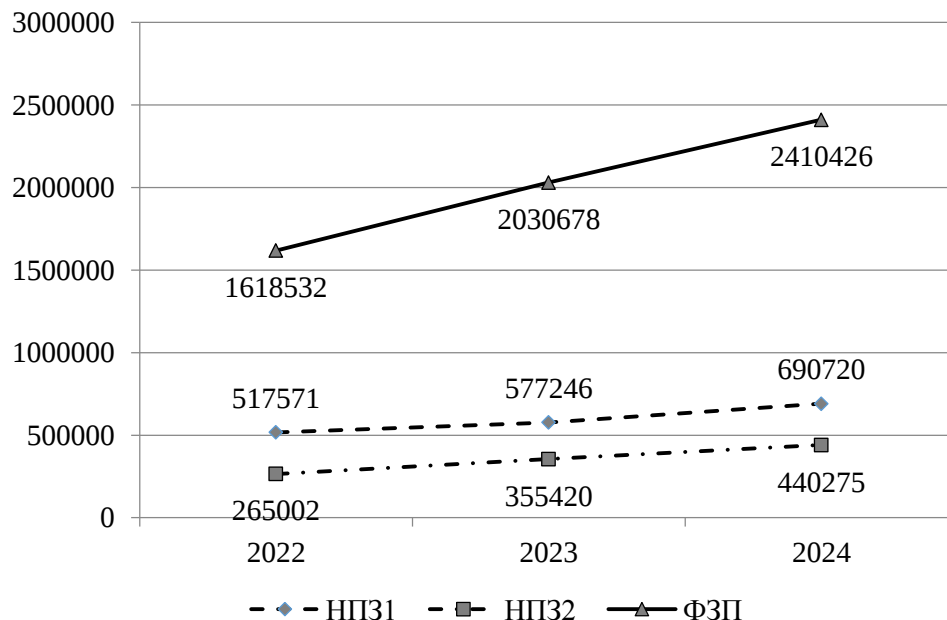

Рис. 2.14. Динаміка показників платоспроможності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Нормативний запас платоспроможності (НЗП₁ та НЗП₂) за досліджуваний період мають стійку тенденцію до зростання. Так НЗП₁ за досліджуваний період збільшилася на 133,5%, а НЗП₂ – на 166,1%.

Тому фактичний запас платоспроможності (ФЗП) також має тенденцію до збільшення, зростання відбулося на 148,9% та має значення вищі ніж нормативні запаси платоспроможності. Тобто вимога чинного законодавства виконується. Рівень платоспроможності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки має високі значення, оскільки фактичний запас платоспроможності більш ніж у три рази перевищує нормативний показник. Можна зробити висновок, що за міжнародними стандартами ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки мала зразковий рівень покриття власними коштами страховика.

Для більш детальної оцінки діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», необхідно виконати детальний коефіцієнтний аналіз ліквідності та динаміки її зміни. З цією метою розрахуємо показники швидкої ліквідності, абсолютної ліквідності та загальної ліквідності. Розраховані значення зведемо у табл. 2.16.

Таблиця 2.16

Розрахунок показників ліквідності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»
за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. г рн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані							
Необоротні активи	683579	1691994	1618619	1008415	-73 375	247,5	95,7
Запаси	750	908	799	158	-109	121,1	87,9
Оборотні активи	3056657	2743239	3601504	-313418	858265	89,7	131,3
Власний капітал	3057407	2744147	3602303	-313260	858156	89,8	131,3
Поточні зобов'язання	6798393	7180288	8823225	381895	1642937	105,6	122,9
зобов'язання всього	2007119	2254733	2586788	247614	332055	112,3	114,7
Баланс	3740236	4435233	5220123	694997	784890	118,6	117,7

Продовження табл. 2.16

1	2	3	4	5	6	7	8
Розраховані коефіцієнти							
Коефіцієнт поточної ліквідності, >2	12,73	1,28	1,51	-11,5	0,2	10,0	118,3
Коефіцієнт швидкої ліквідності, >1	12,73	1,28	1,51	-11,5	0,2	10,0	118,3

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, >0,2	3,79	0,09	0,34	-3,7	0,3	2,4	375,1
Коефіцієнт автономії, >0,5	0,46	0,49	0,50	0,0	0,0	106,1	102,6
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом, >1	2,54	1,29	1,63	-1,2	0,3	50,8	126,2
Коефіцієнт заборгованості, <0,5	0,54	0,51	0,50	0,0	0,0	94,7	97,5

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

На рис. 2.15 та 2.16 покажемо динаміку розрахованих коефіцієнтів.

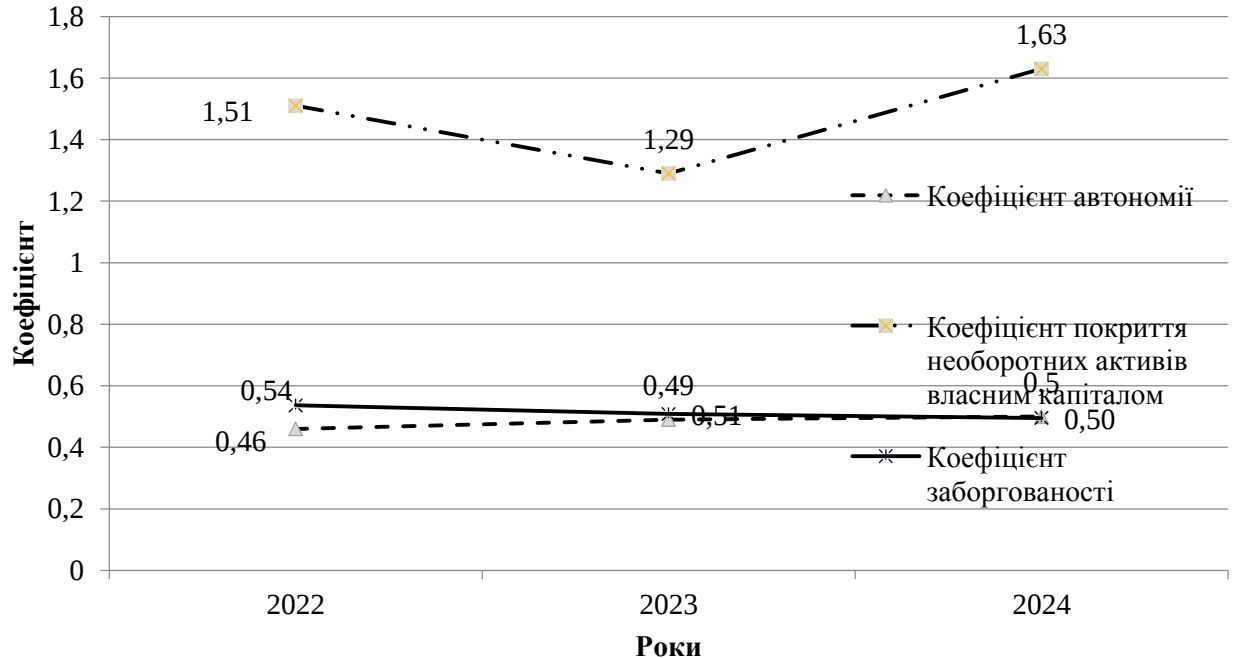

Рис. 2.15. Динаміка коефіцієнтів фінансового стану та ліквідності
ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом знаходиться в межах норми, більше одиниці протягом всього періоду та збільшується у 2024 році на 0,3 одиниці.

Якщо коефіцієнт заборгованості менше 0,5, то значить що велика частина активів компанії фінансується за рахунок власних коштів, у 2022 та 2023 роках він більше нормативного показника. Лише 2024 році цей коефіцієнт становить 0,5. Чим вище коефіцієнт, тим більшим буде ризик пов'язаний з роботою компанії.

Коефіцієнт автономії є протилежним коефіцієнту заборгованості, у 2022 та 2023 роках його значення менше бажаного і у 2024 році складає 0,5.

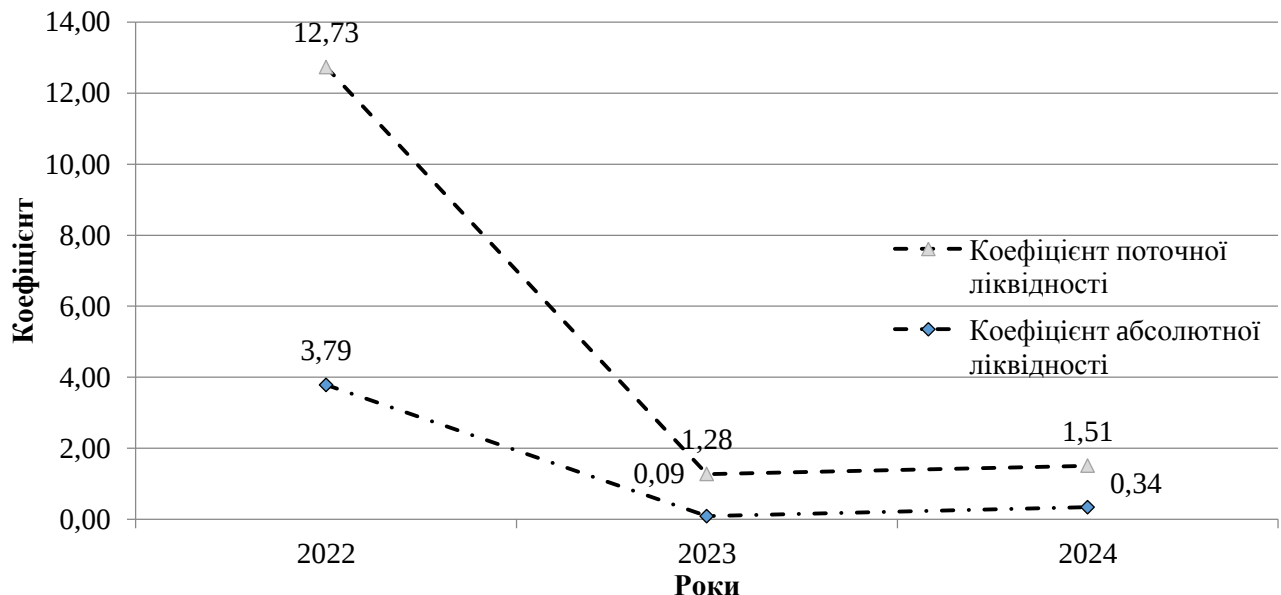

Рис. 2.16. Динаміка коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Коефіцієнти поточної та швидкої ліквідності мають практично однакові значення, оскільки запаси страхової компанії є низькими та не вплинули на результат розрахунків.

Збільшення поточних зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2023 році майже у 9 разів, та зменшення оборотних активів призвело до значного зниження показників поточної та абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2023 році є нижчим від нормативного, але у 2024 році ситуація дещо покращується, він становить 0,34 при нормативному 0,2.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, незважаючи на значний спад, є вищим від одиниці, тому знаходиться в межах нормативу, а поточної у 2023 та 2024 роках нижче бажаного нормативного значення.

Для оцінки впливу факторів на зміну коефіцієнта абсолютної ліквідності, проведемо факторний аналіз.

Таблиця 2.17

Вихідні дані для факторного аналізу коефіцієнта абсолютної ліквідності, 2023-2024 роки

Показники	2023 рік	2024 рік	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн.	відносне, %
Грошові кошти та їх еквіваленти	196329	817524	621 195	416,4
Поточні зобов'язання	2150073	2386711	236 638	111,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,34	0,25	375,1

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

З вихідних даних для факторного аналізу видно, що грошові кошти та їх еквіваленти з 2023 року до 2024 року збільшилися на 416,4%, а поточні зобов'язання за цей же період зросли на 111,0 %. Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився до 0,25%.

Таблиця 2.18

Факторний аналіз коефіцієнта абсолютної ліквідності, 2023-2024 роки

№ підстановки	Грошові кошти	Поточні зобов'язання	Коеф. абсолютної ліквідності	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
0	196329,0	2150073	0,0913	-	-
1	817524	2150073	0,3425	0,25	375,12
2	817524	2386711	0,3425	-0,03	90,09

Розраховано на основі даних [табл. 2.17]

Аналізуючи вплив факторів в період з 2023 року до 2024 років, можна зробити висновок, що збільшення грошових коштів на 7348 тис. грн. призводить до збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності на 2,52; збільшення поточних зобов'язань на 10565 тис. грн., призводить до зменшення показника абсолютної ліквідності на 3,57. Загальний вплив двох факторів призвів до зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,25, або на 375,1%.

Методом ланцюгових підстановок проведемо факторний аналіз коефіцієнта загальної ліквідності. З вихідних даних для факторного аналізу видно, що оборотні активи з 2023 року до 2024 року збільшилися на 131,3%, та поточні зобов'язання за цей же період зросли на 111,0%. Коефіцієнт загальної ліквідності збільшився на 118,3%.

Таблиця 2.19

Вихідні дані для факторного аналізу коефіцієнта загальної
ліквідності, 2023-2024 роки

Показники	2022 рік	2024 рік	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн.	відносне, %
Оборотні активи	2743239	3601504	858265	131,3
Поточні зобов'язання	2150073	2386711	236638	111,0
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,28	1,51	0,23	118,3

Розраховано на основі даних [табл. 2.17]

Отже, збільшення оборотних активів на 858265 тис. грн. призвело до збільшення коефіцієнта загальної ліквідності на 0,40; збільшення поточних зобов'язань на 236638 тис. грн. призвело до зменшення коефіцієнта загальної

Таблиця 2.20

Факторний аналіз коефіцієнта загальної ліквідності 2023-2024 роки

№ підстановки	Оборотні активи	Поточні зобов'язання	Коефіцієнт загальної ліквідності	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
0	2743239	2150073	1,28	-	-
1	3601504	2150073	1,68	0,40	131,29
2	3601504	2386711	1,51	-0,17	90,09

Розраховано на основі даних [табл. 2.17]

ліквідності на 0,17. Загальний вплив двох факторів призвів до збільшення коефіцієнта загальної ліквідності на 0,23 або до 118,3%.

В табл. 2.21 виконаємо аналіз основних показників ефективності використання оборотних коштів – їх обіговість.

Таблиця 2.21

Ефективність використання оборотних коштів
ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Показники ефективності використання оборотних коштів	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
Чисті зароблені страхові премії	3054570	3352601	4010021	298031	657420	109,8	119,6
Запаси	750	908	799	158	-109	121,1	88,0
Дебіторська заборгованість всього	94116	121167	173427	27051	52260	128,7	143,1
Оборотні активи, всього	3803702	4145248	4875615	341546	730367	109,0	117,6
Власний капітал	1733117	2180500	2633335	447383	452835	125,8	120,8
Чистий фінансовий результат: прибуток	513398	447383	452835	-66015	5452	87,1	101,2
Частка перестраховика у інших страхових резервах	671492	679389	693751	7897	14362	101,2	102,1
Розраховані показники							
Коефіцієнт оборотності запасів	4072,76	3692,29	5018,80	-380	1327	90,7	135,9
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	32,46	27,67	23,12	-4,8	-4,5	85,3	83,6
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,80	0,81	0,82	0,0	0,0	100,7	101,7
Коефіцієнт оборотності частки перестраховика у страхових резервах	4,55	4,93	5,78	0,4	0,8	108,5	117,1
Тривалість одного обороту оборотних коштів	448,29	445,11	437,71	-3,2	-7,4	99,3	98,3
Тривалість одного обороту частки перестраховика у страхових резервах	79,14	72,95	62,28	-6,2	-10,7	92,2	85,4
Співвідношення власного капіталу та страхових резервів	2,58	3,21	3,80	0,6	0,6	124,4	118,3

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Оцінка ефективності використання оборотних коштів, які складають значну частку активів компанії, характеризується швидкістю їх оборотності та терміном одного обороту.

Аналіз табл. 2.21 показує, що коефіцієнт оборотності запасів має тенденцію до зменшення у 2023 році та зростання у 2024 році.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості скорочується, оборотних активів зростає, перестраховика у страхових резервах також зростає.

Як відомо, зменшення оборотності є негативною тенденцією.

Тривалість одного обороту оборотних коштів, хоч незначними темпами, але зменшується. Таку ж тенденцію зменшення має тривалість одного обороту частки перестраховика у страхових резервах.

Співвідношення власного капіталу та страхових резервів має значення більше одиниці, що безперечно є позитивним моментом.

Аналіз фінансової стійкості страхової компанії за посередництвом відносних коефіцієнтів наведено у табл. 2.22. рис. 2.17.

Таблиця 2.22

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Страхова компанія
«АРКС» за 2022-2024 роки

Показники ефективності використання оборотних коштів	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. г рн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023	<u>2023</u> 2022	<u>2024</u> 2023
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал	1733117	2180500	2633335	447383	452835	125,8	120,8
Валюта балансу	3740236	4435233	5220123	694 997	784 890	118,6	117,7
Оборотні активи	3056657	2743239	3601504	-313418	858265	89,7	131,3
Поточні зобов'язання	240064	2150073	2386711	1910009	236638	895,6	111,0
Довгострокові зобов'язання	1767055	104660	200077	-1662395	95417	5,9	191,2
Розраховані коефіцієнти							
Коефіцієнт фінансової автономії, >0,5	0,46	0,49	0,50	0,03	0,01	106,1	102,6
Коефіцієнт маневреності власного капіталу, >0,5	1,76	1,26	1,37	-0,51	0,11	71,3	108,7
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу, <0,5	0,54	0,51	0,50	-0,03	-0,01	94,7	97,5

Продовження табл. 2.22

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу, >1	0,86	0,97	1,02	0,10	0,05	112,0	105,3
Коефіцієнт фінансової стійкості, >1	0,94	0,52	0,54	-0,42	0,03	55,1	105,3
Коефіцієнт фінансового левериджу, >1	1,16	1,03	0,98	-0,12	-0,05	89,3	95,0
Коефіцієнт фінансової залежності, <2	2,16	2,03	1,98	-0,12	-0,05	94,3	97,5

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

Група показників фінансової стійкості оцінює рівень фінансового ризику та рівень залежності від позикового капіталу. Висока фінансова стійкість свідчить про здатність компанії швидко реагувати на зовнішні та внутрішні виклики без зниження фінансового та виробничого потенціалу [74].

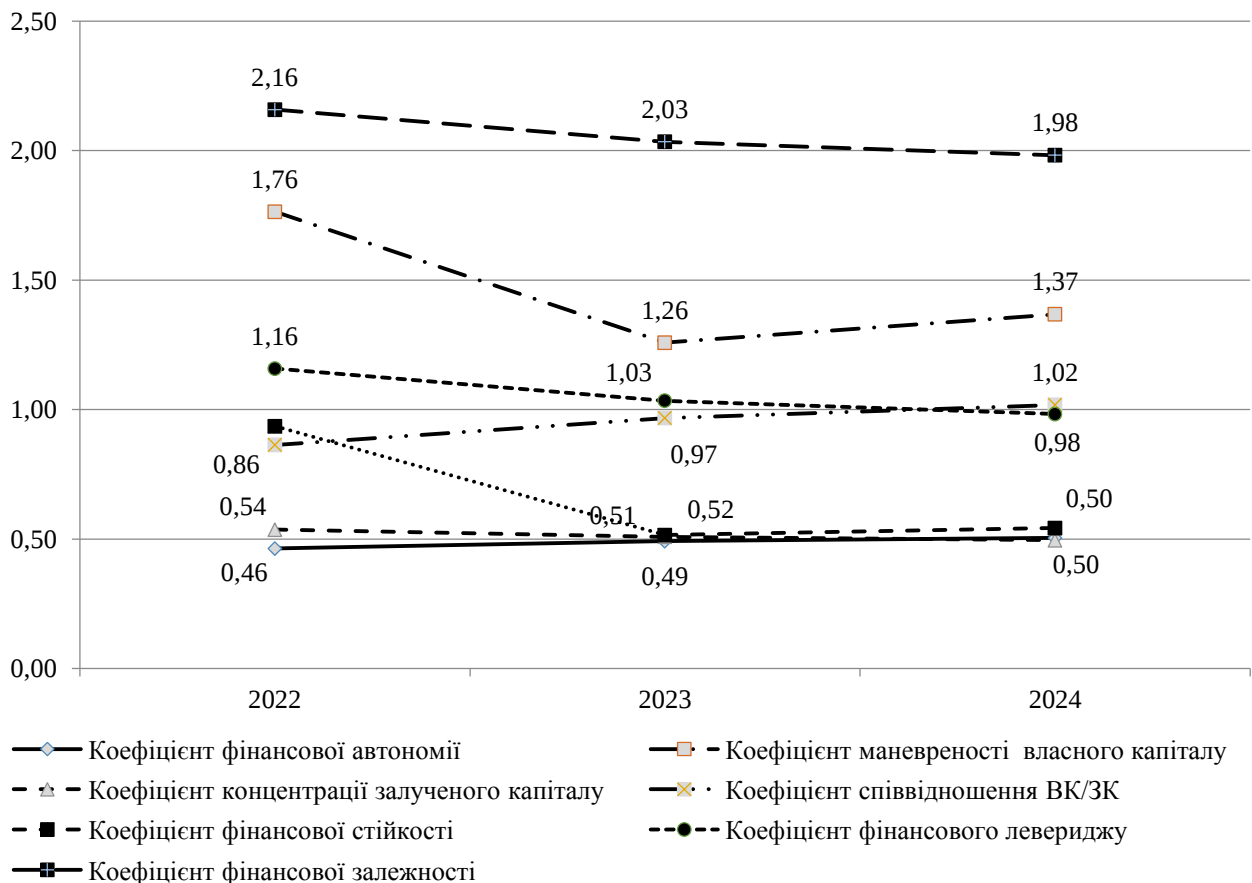

Рис. 2.17. Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Розраховані коефіцієнти дозволяють зробити наступні висновки:

- коефіцієнт фінансової автономії не досягає нормативного значення в 2022 та 2023 роках, демонструє динаміку зростання та у 2024 році досягає нормативного значення 0,5. На кінець 2024 року коефіцієнт автономії склав 0,50 грн/грн. Це означає, що на 1 гривню активів припадає 50 копійок капіталу. Таке значення коефіцієнта свідчить про зменшення залежності страховика від зовнішнього фінансування;

- коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2023 зменшується, що є негативним, оскільки погіршується фінансовий стан компанії та дещо збільшується у 2024 році;

- коефіцієнт концентрації залученого капіталу є вищим за норматив протягом усього періоду аналізу;

- коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу не відповідає нормативному значенню у 2022 та 2023 роках, та відповідає нормативному значенню у 2024 році;

- коефіцієнт фінансової стійкості знаходиться нижче нормативного значення та становить на закінчення досліджуваного періоду 0,54;

- вважається, що оптимальним для бізнесу є коефіцієнт фінансового левериджу із значенням «1» - коли сума позикових коштів і власного капіталу рівні. Якщо значення коефіцієнта стає більш 1, то це означає, що, з одного боку, з допомогою більшої кількості позикових коштів компанія підвищує розмір прибутку на власний капітал, але з іншого — підвищує ступінь ризику своїх операцій;

- коефіцієнт фінансової залежності у 2022 та 2023 роках знаходиться вище бажаного нормативного значення проте має тенденцію до зменшення та у 2024 році відповідає нормативному значенню.

Проте більшої інформативності надає аналіз показників рентабельності досліджуваної страхової компанії. Аналіз динаміки показників рентабельності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки дасть змогу комплексно оцінити ефективність її фінансову діяльність, та зробити висновки щодо

фінансового стану страховика. Рентабельність результативніше та об'єктивніше дає змогу оцінити сильні та слабкі боки діяльності страхової компанії. У табл. 2.23 виконаємо розрахунок показників рентабельності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та покажемо їх динаміку на рис. 2.18.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу визначено діленням чистого прибутку компанії на вартість власного капіталу, він характеризує ефективність вкладення засобів. Власний капітал окупний у 2022-2024 роках, відмічається його спад з 29,6 одиниць до 17,2 за досліджуваний період.

Коефіцієнт рентабельності страхових послуг, розраховані показники також зменшуються хоча не такими стрімкими темпами, з 16,8 одиниць у 2022 році до 12,8 одиниць у 2024 році.

Коефіцієнт рентабельності діяльності розраховано відношенням чистого прибутку компанії до чистої виручки від реалізації страхових послуг, він також має негативні темпи приросту та зменшується з 15,7 до 11,3 на кінець періоду.

Таблиця 2.23

Основні показники рентабельності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»
за 2022-2024 роки

Розрахунок показників рентабельності	Роки			Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	2022	2023	2024	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2024}{2023}$	$\frac{2023}{2022}$	$\frac{2024}{2023}$
Чистий фінансовий результат: прибуток, тис. грн.	513398	447383	452835	-66015	5452	87,1	101,2
Чисті зароблені страхові премії, тис. грн.	3054570	3352601	4010021	298031	657420	109,8	119,6
Майно, тис. грн.	3740236	4435233	5220123	694 997	784 890	118,6	117,7
Власний капітал, тис. грн.	1733117	2180500	2633335	447383	452835	125,8	120,8
Всього витрат на страхові послуги, тис. грн.	3075512	2903388	3535774	-172124	632386	94,4	121,8
Розраховані показники, %							
Рентабельність активів	13,7	10,1	8,7	-3,6	-1,4	73,5	86,0
Рентабельність власного капіталу	29,6	20,5	17,2	-9,1	-3,3	69,3	83,8
Рентабельність діяльності	16,8	13,3	11,3	-3,5	-2,1	79,4	84,6
Рентабельність страхової послуги	16,7	15,4	12,8	-1,3	-2,6	92,3	83,1

Складено на основі даних [Додаток А-Ж]

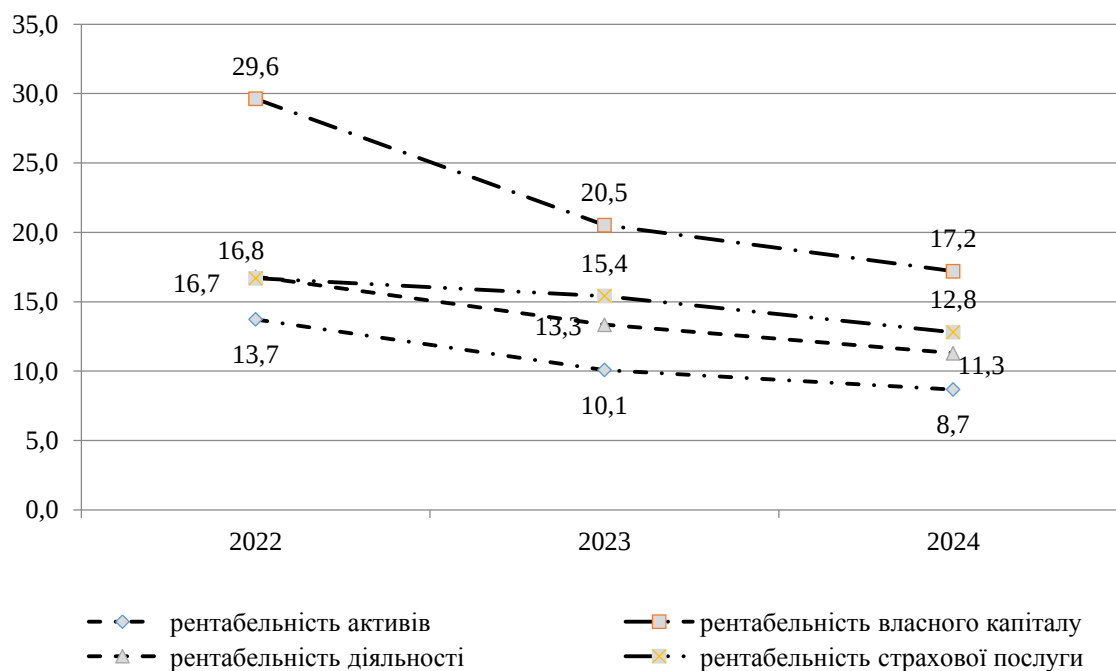

Рис. 2.18. Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

Побудовано на основі даних [Додаток А-Ж]

Коефіцієнт рентабельності активів розраховано як відношення чистого прибутку компанії до загальної вартості активів, він має тенденцію до зменшення, що обумовлено зниженням чистого прибутку та збільшенням активів у 2022-2024 роках.

Таким чином, аналіз показав, що основним чинником, який впливає на зміну рентабельності, є чистий фінансовий результат страхової компанії. Представлені показники рентабельності також відображають залежність страхової діяльності від розміру оборотних активів та власного капіталу. Зниження показників рентабельності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» підтверджує негативні зміни у діяльності товариства, оскільки відомо що позитивним є їх зростання.

Аналіз показників платоспроможності та фінансової стійкості завершимо прогнозом основних фінансових показників. Розрахунок значень на прогнозний період виконаємо у табл. 2.24.

Таблиця 2.24

Розрахунок прогнозних значень основних показників

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», тис. грн.

Показники	Фактичне значення			Середнє значення	Темп росту, %		Середній темп росту	Прогнозне значення
	2021	2022	2023		$\frac{2021}{2020}$	$\frac{2022}{2021}$		
1	2	3	4	$\frac{5=2+3+4}{3}$	6	7	$\frac{8=6+7}{2}$	$\frac{9=5 \cdot 8}{100}$
Чисті зароблені страхові премії	3054570	3352601	4010021	3472397,3	109,8	119,6	114,7	3982251,9
Всього доходи	3056594	3354627	4012049	3474423,3	109,8	119,6	114,7	3984259,6
Всього витрати	2903494	3318947	4039001	3420480,7	114,3	121,7	118,0	4036235,3
Чистий фінансовий результат: прибуток	513398	447383	452835	471205,3	87,1	101,2	94,2	443781,6
Оборотні активи	3056657	2743239	3601504	3133800,0	89,7	131,3	110,5	3463365,1
Активи	3740236	4435233	5220123	4465197,3	118,6	117,7	118,1	5275147,0

Розрахунок прогнозних значень основних показників ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» на наступний фінансовий період є неадекватно оптимістичним. Аде попри збільшення прогнозованих значень чистих зароблених премій, доходів та, відповідно збільшення витрат, прогнозоване значення чистого фінансового прибутку є меншим за середнє значення чистого прибутку за досліджуваний період. Це можна пояснити тим, що прогнозоване значення витрат значно більше прогнозованого значення доходів.

Саме тому керівництву ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» необхідно вжити певних заходів задля покращення діяльності компанії, і в першу чергу, на нашу думку, зменшення витрат.

Так і для покращення ситуації на страховому ринку потрібно вжити відповідних заходів як у мікросередовищі, тобто всередині кожної компанії, так і в макросередовищі, тобто на рівні держави. Дієвими кроками, будуть, на нашу думку, зниження собівартості страхової послуги, залучення нових страхувальників, врегулювання законодавчої бази та врахування зарубіжного досвіду, підвищення інвестиційної активності.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАТ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «АРКС»

Ринок страхових послуг за роки свого функціонування в нашій державі пережив декілька криз, найбільші з яких були пов'язані з економічною нестабільністю 1998-1999 та 2008-2009 років. Російська повномасштабна агресія ще більше ускладнила ринок страхових послуг адже скоротилася кількість страхових компаній, змінилися страхові портфелі та розміри резервного капіталу. На ринку страхування залишилися лише найсильніші гравці, їх досвід страхової діяльності у воєнних умовах став дійсно цікавим та цінним для теорії оцінки страхової діяльності.

За визначенням українських науковців-практиків, про спадну динаміку результатів фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» призводять чергові чинники:

- формування резервів які неадекватні щодо взятих на себе страхових зобов'язань;
- невірно проведені актуарні розрахунки;
- помилки у виборі власного утримання при перестраховуванні;
- ризикована політика інвестування коштів страхових резервів;
- незбалансований страховий портфель який призводить до накопичення ризиків різноманітних рангів;
- збиткова робота за страховим та інвестиційним напрямками одночасно протягом тривалого періоду [52].

Насьогодні виникають ситуації коли одночасно діє не один а декілька кризових факторів. У табл. 3.1 наведемо основні причини та види ризиків страхової діяльності, що можуть призвести до зниження ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Таблиця 3.1

Основні причини та види ризиків у ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Причини виникнення ризиків	Види ризиків у діяльності страховика
Внутрішні причини	
Недостатність страхових резервів компанії для виконання нею договірних зобов'язань перед страхувальниками	Ризик банкрутства Ризик неплатоспроможності
Помилки в актуарних розрахунках	Ризик неадекватності страхових платежів страхового ризику
Умисні або неумисні помилки працівників компанії	Ризик підвищення страхових виплат та збитковості роботи компанії
Зовнішні причини	
Незаконні дії страхувальників	Ризик підвищення страхових виплат та збитковості роботи компанії
Надійність перестраховиків	Ризик невиконання страхових зобов'язань перестраховиками
Дії конкурентів, посилення конкурентної боротьби	Ризик неконкурентоспроможності страховика
Зміни в оподаткуванні страхової діяльності	Податковий ризик

До перших ознак можливості настання спадної динаміки результатів фінансової діяльності страхової компанії можна віднести:

- зменшення загального розміру та кількості надходження страхових премій протягом тривалого часу, особливо на це потрібно звертати увагу при одночасному зростанні страхових виплат;
- надмірний рівень кредиторської заборгованості за розрахункам та затримка страхових виплат страхувальникам;
- зростання капіталовкладень у недостатньо ліквідні активи, в тому числі у нерухомість;
- зростання дебіторської заборгованості, яка є не достатньо обґрунтованою та ін.

Не бажаним наслідком таких «сигналів» може бути банкрутство і ліквідація страхової компанії, що залишає клієнтів без страхового захисту і негативно впливає на ринок страхових послуг в цілому та знижує довіру до страхових компаній.

Для того, щоб виявити ознаки зниження ефективності фінансової діяльності у конкретній страховій компанії іноді достатньо зробити аналіз її фінансової звітності за останні два-три роки з порівнянням результатів. Проте досить часто зниження ефективності фінансової діяльності має прихований характер, і діагностика в цьому випадку значно ускладнюється.

Вплив зовнішніх факторів в основних моментах є визначальним для діяльності страхової організації, адже саме зовнішнє середовище обумовлює вибір стратегії компанії. Найбільших втрат за часів фінансово-економічних криз, як показав аналіз діяльності страхових компаній, зазнали ті організації, які в часи економічного підйому намагалися захопити якомога більшу частку ринку та обрали агресивну стратегію, не рахувалися з здійсненими витратами. Ця стратегія, «стратегія запланованої збитковості», призводить до неспроможності фінансувати завищені витрати, і з номінальної досить швидко перетворюється на реальну [41].

Виходом із подібної ситуації є насамперед обрання потрібної стратегії, яка відповідала б політичній, економічній, соціальній ситуації в країні, вчасне реагування і попередження на ледве помітні зміни у діяльності організації, попереджувальне запровадження антикризових заходів.

До внутрішніх факторів, що можуть призвести до погіршення показників фінансової діяльності страхової організації, відносять наступні:

- невміння керівних кадрів приймати правильні фінансові рішення низька якість менеджменту, оскільки в Україні не так багато справжніх фахівців зі страхування, корпоративне навчання залишається нерозвиненим та підвищення кваліфікації всередині ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» відбувається без запланованих заходів;
- проблеми, що криються у організаційній побудові страхової компанії - відсутність розвитку або надмірна кількість елементів організаційної системи;

- низький рівень кваліфікації персоналу, відсутність достатньої мотивації до навчання та розвитку у працівників, низький рівень заробітної плати у страховому сегменті,;
- недоліки страхового портфелю, незбалансований, надто широкий спектр страхових послуг або обмежений;
- відсутність поінформованості у потенційних клієнтів щодо діяльності компанії та послуг, які вона пропонує, низька якість маркетингової складової, лише незначна кількість вітчизняних страховиків підходить до питання реклами і просування продукції систематично і професійно;
- прорахунки в інвестиційній політиці, знецінення активів, зростання ризикових інвестиційних проектів в цінні папери вітчизняних підприємств;
- невідповідності темпів зростання активів компанії обсягам її діяльності, при виникненні непередбачуваних обставин проблеми з фінансуванням, що виникають у випадку неправильного розрахунку страхових тарифів;
- відсутність або неефективність контролінгу.

Зниження результируючих показників фінансової діяльності страхової компанії може призвести до виникнення кризи, які кваліфікують за ознаками:

- відсутність довгострокових перспектив досягнення успіху - стратегічна криза;
- перманентні збитки у страховій та не страховій діяльності, що призводять до зменшення власного капіталу та погіршення структури балансу - криза прибутковості ;
- - настання неплатоспроможності страхової компанії через незадовільний стан активів, неможливість швидкого отримання великих сум для розрахунків - криза ліквідності .

Зазвичай ці три види криз є взаємопов'язаними і поглиблюють одна одну: стратегічна криза спричиняє кризу прибутковості, а вона, в свою чергу, призводить до втрати організацією ліквідності.

Для адекватного реагування на кризові явища необхідно насамперед оцінити масштаби і глибину кризи. Спеціалісти виділяють три фази кризи: настання кризових проявів, яких можливо позбутися правильно вжитими антикризовими заходами; фаза поглиблення, коли постає питання виживання організації та необхідність фінансової санації та кризовий стан, несумісний з подальшим існуванням страховика, який призводить до банкрутства і його ліквідації.

Для запобігання глибоких проявів фінансової кризи необхідно вчасно виконувати аналіз фінансової діяльності та здійснювати постійний моніторинг фінансових показників, а також здійснювати ефективний державний контроль за дотриманням страховими компаніями законодавчих нормативів.

Антикризові заходи, які запроваджуються на початковому етапі прояву кризи у компанії, поділяють на фінансові та організаційні. До організаційних належать наступні:

- встановлення чітких термінів та форм звітування керівництву утворених спеціальних аналітичних підрозділів, завданням яких стане моніторинг та детальний аналіз ситуації на фінансовому ринку і ринку страхових послуг;
- проведення постійного аналізу динаміки ключових показників страхової та інвестиційної діяльності;
- коригування оперативних і стратегічних фінансових планів діяльності у відповідності до змін на макро- і макрорівнях.

На другому етапі прийняття рішень щодо запровадження антикризових заходів керівництво компанії, із залученням фахівців різних структурних підрозділів та запрошених аналітиків, керівництво має оцінити ситуацію та розглянути можливі варіанти розвитку події та зміни стратегії діяльності з врахуванням прогнозованих змін.

На третьому етапі необхідно внести зміни до оперативних та стратегічних фінансових планів і надати відповідні розпорядження структурним відділам.

Найбільш поширеними інструментами запобігання кризовим явищам у страховій сфері є наступні:

- зміна структури страхового тарифу - можна зменшити або збільшити норму планового прибутку;
- формування резервів, які відповідають взятим на себе зобов'язанням, в тому числі технічних та інших резервів, що передбачені законодавством;
- запровадження нових видів страхових послуг для збалансування страхового портфелю, адекватна відповідь на споживчий попит;
- зміна в політиці інвестування коштів страхових резервів, зменшення неліквідних ресурсів, збільшення грошових коштів;
- оптимізація витрат, в першу чергу адміністративного характеру, замороження інвестиційних проектів.

Сьогодні ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» здійснює страхову діяльність у надзвичайно складному економічному середовищі, під час повномасштабної війни. На початку 2022 року для нашої країни постали нові виклики, які мають негативний вплив і на діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Станом на 31 грудня 2024 року Крим та значна частина територій Донецької, Луганської, Херсонської та Запорізької областей все ще перебувають під окупацією, там тривають активні військові дії, хоча з 2022 року серйозних переміщень лінії фронту не було. В Україні продовжується мобілізація до ЗСУ, що негативно впливає на ринок праці та на компанії і галузі, які не відповідають критеріям бронювання працівників чоловічої статі від мобілізації. У 2024 році Росія продовжила атакувати цивільну інфраструктуру, зокрема намагаючись завдати шкоди українським морським портовим об'єктам та портовим об'єктам на річці Дунай з моменту виходу з чорноморської зернової угоди у липні 2023 року, що тимчасово скоротило експортний потенціал України.

Незважаючи на ці події, з серпня 2023 року експорт морським транспортом було відновлено, тоді як наприкінці 2023 року з'явилися додаткові складності для транспортування наземним транспортом через страйки польських перевізників, які блокували пункти пропуску на кордоні з Україною. Ситуація залишається напруженою, вона впливає не лише на українську, а й на міжнародну економіку, і її подальший вплив та тривалість важко передбачити та кількісно оцінити.

Проте економічна активність у відносно спокійних регіонах поживається, бізнес поступово пробує відновити свою діяльність, долаючи виклики воєнного часу. В період воєнного стану Кабінетом Міністрів України та НБУ були прийняті наступні заходи щодо мінімізації рівня зростання інфляції:

- тимчасова фіксація обмінного курсу гривні, яка стримуватиме ймовірне погіршення очікувань та подорожчання імпортованих товарів;
- зниження податків, у тому числі непрямого оподаткування імпорту;
- фіксація цін на житлово-комунальні послуги;
- адміністративне регулювання цін на низку продуктів харчування та паливо.

В умовах активних бойових дій практично на всій території України виникає значний ризик фізичного знищення чи пошкодження активів або відсутність доступу до них, а також ризик знецінення активів через зменшення суми очікуваного відшкодування. Відповідно до МСБО 36 «Зменшення корисності активів» потрібно перевіряти та ідентифікувати всі активи, щодо яких можливе потенційне знецінення. Проведення відповідної процедури можливе лише після завершення війни. У період дії воєнного стану непросто провести коректну оцінку справедливої вартості активів та зобов'язань, відповідно до вимог МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості». Оцінка справедливої вартості вимагає здійснення аналізу звичайних операцій на ринку на основі наявних обґрунтованих доказів з усіх підтверджених вагомих релевантних факторів та джерел.

Станом на кінець 2024 року воєнний стан в Україні не скасовано, тривають військові дії, ряд українських міст знаходяться під окупацією, чи під постійними ракетними та артилерійськими обстрілами, постійні атаки ворога на енергетичну інфраструктуру країни призвели до аварійних відключень електроенергії.

Проаналізувавши основні фактори негативного впливу на діяльність бізнесу, в тому числі і страхову, економічні умови діяльності, структуру та динаміку показників фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» можна виділити дві групи чинників, які мають істотний вплив: такі, що виникли на рівні клієнтів страхової компанії, або на її рівні (рис. 3.1).

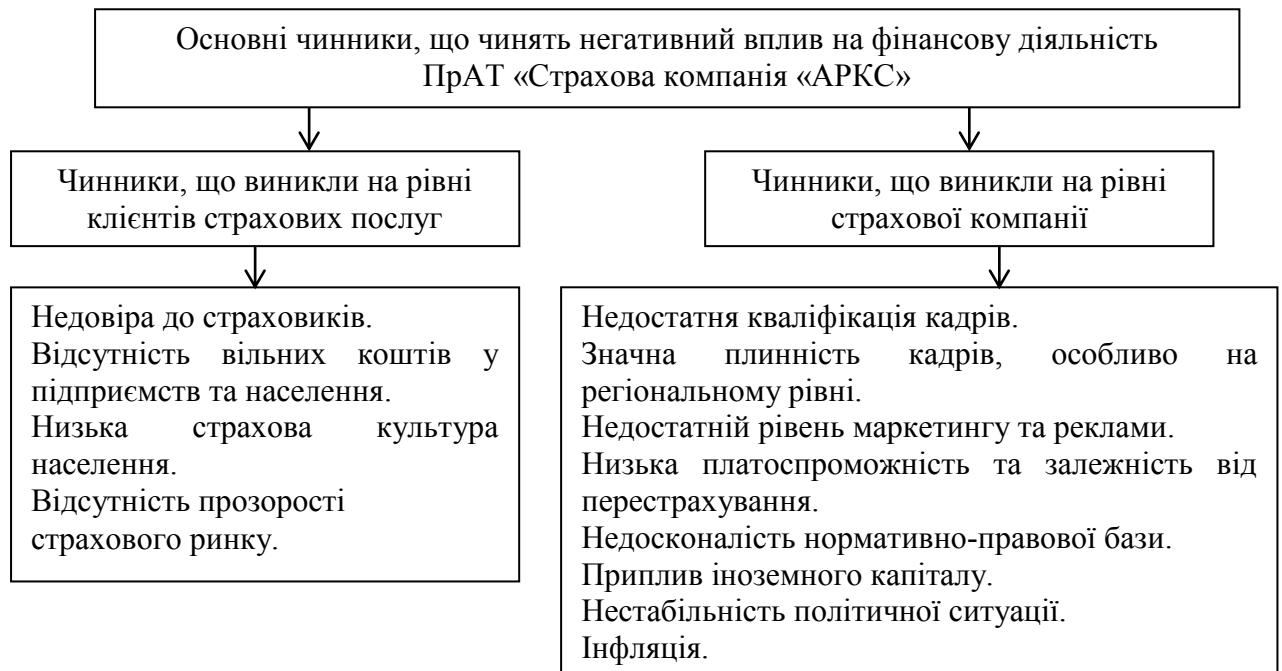

Рис. 3.1. Основні чинники негативного впливу на фінансову діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Саме такий розподіл впливає з суті страхового ринку, адже в процесі діяльності задіяні з одного боку продавець страхової послуги, тобто страхова компанія, а з іншого - покупець.

Для зниження впливів негативних чинників та уникнення різноманітних ризиків, потрібно усунути або нівелювати дію вище наведених вище факторів.

При цьому такі заходи повинні розробляти і впроваджувати як державні органи, так і інші суб'єкти страхового ринку сама страхова компанія, страховий брокер, актуарії та інші.

Відзначимо, що за результатами дослідження фінансовий стан ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є стабільним.

Так за рейтингом страхових компаній з капіталу за 12 місяців 2024 року досліджувана страхова компанія знаходиться на першому місці з розміру власного капіталу який становив 2633335 тис. грн. та розміру сплаченого статутного капіталу 261975 тис. грн.. ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» входить до ТОП-10 найбільших ризикових страховиків за валовими преміями, знаходиться на другій позиції, з їх розміром 4881262 тис. грн., приріст становить 15,94%. Також на другій позиції серед ризикових страховиків виплати становлять 1720080 тис. грн., рівень виплат становить 40,19%. Страхові резерви становлять 2230942 тис. грн., що дозволяє компанії знаходитися на третьому місці серед страхових компаній, хоча страхові резерви зменшилися, приріст становить -23,54%. За фінансовим результатом 2024 року ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» займає першу позицію з прибутком 452835 тис. грн.

Проте навіть той факт, що основні показники балансу страхової компанії зросли у порівнянні з попереднім аналогічним періодом, рівня 2022 року досягнуто не було. Тому виникає думка, що таке явище могло бути викликане змінами інфляційних та валютних процесів на фінансовому ринку та негативним впливом, в першу чергу, зовнішніх факторів.

Варто наголосити на тому, що використаний метод порівняльного аналізу балансу свідчить про стійкий фінансовий стан компанії. Проте він не може дати остаточної відповіді щодо причин, викликаних тими чи іншими складними економічними явищами та процесами, які мали вплив на фінансові результати діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». Проведений порівняльний аналіз аналітичного балансу, висвітлення окремих важливих моментів діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та складання остаточного

висновку щодо фінансово-економічного стану даної компанії було також доповнено аналізом головних фінансових показників страхової компанії. Саме вони впливають на формування доходів, прибутку та рентабельності, це страхові премії та страхові виплати в розрізі даних за період 2022-2024 років.

Розглядаючи детальніше питання про страхові премії та страхові виплати, необхідно зауважити, що страхова премія або страховий внесок чи страховий платіж, являє собою плату за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування.

Страхова виплата - це грошова сума, яка виплачується страховиком відповідно до умов договору страхування у разі настання страхового випадку.

Страхові премії та страхові виплати є основними фінансовими показниками, на які звертається увага при аналізі фінансового стану страхової компанії. Тому в процесі даного дослідження було висвітлено динаміку цих показників ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2021-2023 роки у другому розділі.

Виконаний аналіз свідчить, що за період 2022-2024 років страхові платежі перевищують страхові виплати. Це підтверджує ліквідність страхової компанії.

При цьому нормативний запас платоспроможності та фактичний запас платоспроможності мають тенденцію до збільшення та мають значення вищі ніж нормативні запаси платоспроможності

У цілому варто також зазначити, що показники страхових платежів та страхових виплат є прямо пропорційними та водночас взаємооберненими. Як відомо, для нормального та прибуткового функціонування страхової компанії на ринку послуг необхідно, щоб сума страхових платежів завжди перевищувала загальну суму страхових виплат, адже їх різниця становить основний прибуток страхової компанії.

Як бачимо з аналізу розрахованих показників рентабельності, який виконаний у другому розділі, вони всі мають спадну тенденцію протягом досліджуваного періоду. І хоча темпи зниження показників рентабельності у

2024 році по відношенню до 2023 року значно сповільнилася, негативна тенденція збереглася.

Отже, у підсумку маємо, натеper на показники фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» впливають внутрішні та зовнішні ризики, що вимагає застосування нових інструментів управлінського впливу щодо визначення чітких стратегічних цілей розвитку.

Можливість оцінити ефективність поточних і перспективних фінансових планів, своєчасно реагувати на негативні фактори, і як наслідок, уникнути труднощів з визначенням стратегії фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», в першу чергу, дасть фінансовий контроль.

Запорукою виконання взятих страхових зобов'язань є платоспроможність, де важливу роль відіграє фінансовий контроль. У зв'язку з цим особливе значення має проблема підтримання платоспроможності компанії. Тут контроль виступає необхідною складовою управління страховим бізнесом та одночасно – дієвим інструментом фінансового менеджменту як державного та управлінського нагляду за страховою діяльністю.

Адже на рівні страхових компаній виникають відносини, що пов'язані із формуванням, накопиченням, розподілом та використанням грошових коштів, які мають фінансовий характер, і де відбувається рух вартості, створений рухом грошових коштів [8].

Фінансовий контроль на рівні страхової компанії включає також контроль з боку кредитних установ, банківських, акціонерів, аудиторських фірм, внутрішніх відділів контролю, через аналіз і зіставлення фактичних фінансових результатів із прогнозованими; через перевірки ефективності використання грошових ресурсів; фінансовий аналіз результатів інвестиційних проектів, які здійснюються за рахунок коштів страхувальників.

Контроль має бути усестороннім і здійснюватися за всіма бізнес-процесами ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», які мають прямий вплив на рух грошей і ефективність показників фінансової діяльності.

Фінансовий контроль є самостійною та специфічною функцією, зміст якої полягає в тому, що це є система специфічних дій:

- спостереження за функціонуванням об'єкта при оцінці ефективності й обґрунтованості прийняття управлінських рішень та отриманих результатів;
- перевірки дотримання та виявлення порушень законності фінансової дисципліни суб'єктами фінансових відносин, фінансово-економічного законодавства;
- контролю планування фінансових показників в частині своєчасності та обґрунтованості розрахунків, що впливають на надходження доходів та раціональності їх ефективного використання;
- захисту фінансових інтересів всіх суб'єктів бізнесу і управління [34].

Необхідність впровадження фінансового контролю для ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» має за мету збереження платоспроможності у довгостроковій перспективі. Дотримання фінансової стабільності можливе лише за дотримання законодавчої та фінансової дисципліни щодо виконання своїх зобов'язань, як перед державою так і перед страхувальниками.

Управління страховим бізнесом потрібно розглядати з точки зору фінансового контролю та реалізації фінансів як економічної категорії. Завдяки притаманній фінансам функції контролю створюються умови для здійснення фінансового контролю показників діяльності страхової компанії.

Фінансова діяльність, як кожної страхової компанії є достатньо специфічною, тому процес діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» потребує впровадження особливого контролю за її фінансовими показниками. Контроль діяльності страхової компанії значно відрізняється від здійснення фінансового контролю в бюджетних установах, бізнесі чи промислових підприємствах.

Виникає необхідність постійного контролю за фактом продажу страхової послуги, правомірності здійснення виплати страхового відшкодування, повноти формування страхових резервів з урахуванням ліквідності, диверсифікованості та законності розміщення грошових коштів тощо.

Важливим завданням менеджменту компанії з огляду на сучасні виклики, економічна криза, фінансова нестабільність, воєнний стан, процес інтеграції та гармонізації, впровадження банкінгів і глобальна мережа Інтернет-технологій, спонукають до організації дієвої системи внутрішнього фінансового контролю для оперативного управління фінансовою діяльністю ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». Об'єктивна та своєчасна інформація системи фінансового контролю повинна бути відкритою та доступною для керівництва компанії. Від її актуальності, вчасного надання та правдивості залежить ефективність прийняття управлінських рішень та гарантування подальшого функціонування страхової компанії за рахунок зростання ефективності фінансової діяльності [8].

Дослідження фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» показує, що у неї є потреба у впровадженні конкретних заходів щодо його покращення (рис. 3.2):

Ефективність контролю щодо страхової компанії визначається як пристосованість контролюючої системи до розв'язання конкретної проблеми, це контроль ефективного використання фінансових ресурсів, що сприятиме фінансовій стабільності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». Як наслідок, до страхової компанії, яка працює стабільно та є прибутковою, вчасно сплачує за страховими випадками, фінансово стабільної компанії, зростатиме довіра страхувальників, що, в свою чергу сприятиме її розвитку.

Виходячи із наведеного вище - фінансовий контроль повинен бути невід'ємною і важливою часткою у питанні підвищення ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» це компанія із стійким фінансовим станом, проте погіршення окремих показників оцінки її фінансового стану, які розраховані і проаналізовані у другому розділі, потребує вжиття конкретних заходів. Одним із важелів підвищення ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є державне регулювання. Воно сприяє підвищенню контролю, призводить до зменшення кількості проблемних питань компаній та зниження ризиків страхових послуг.

Рис. 3.2. Заходи щодо підвищення ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» може реалізувати комплекс інструментів з покращення фінансової діяльності, розглянемо деякі з них (рис. 3.3).

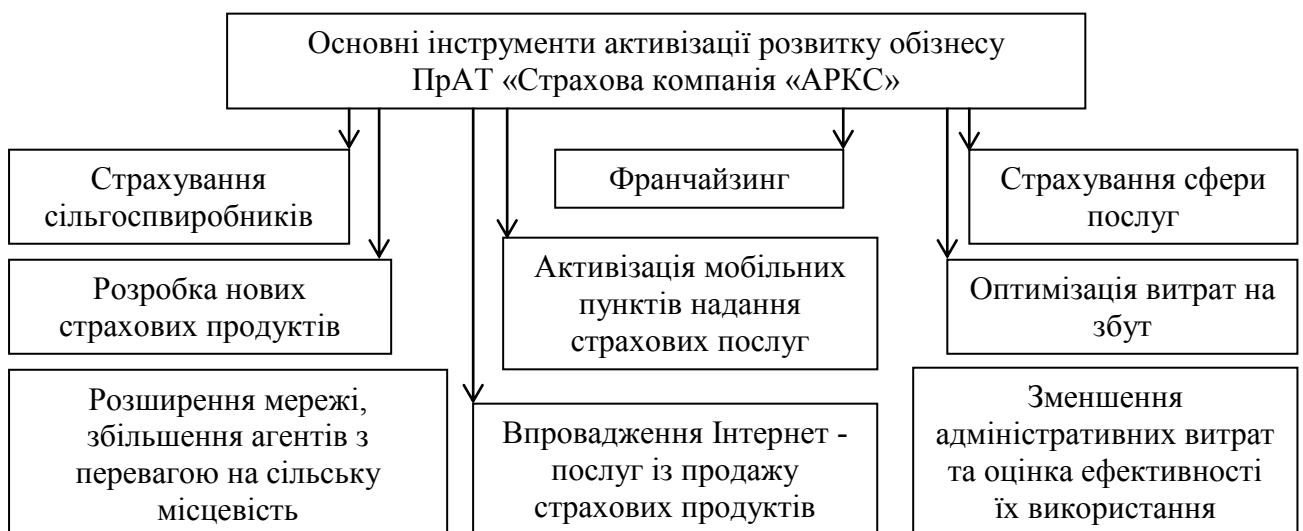

Рис. 3.3. Можливі інструменти активізації діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Варто зазначити, що заходи з покращення управління персоналом у ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» можна розділити на групи, а саме підбір, мотивація, навчання, соціальна підтримка персоналу.

Активізація інноваційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» має базуватися на розробці сучасних страхових продуктів та продаж через інтернет-сайти страхових продуктів, що потребує контролю роботи персоналу через використання інформаційних програмних продуктів.

Підсумуємо, що фінансова діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» піддається впливам як зовнішніх так і внутрішніх негативних чинників, що може призвести до нестабільного фінансового стану. Тому виникає потреба у впровадженні комплексу інструментів з антикризового фінансового управління. Розглянемо притаманні саме страховим компаніям антикризові інструменти фінансового характеру [12, 17, 35] (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Антикризові інструменти для ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» фінансового характеру

Виходячи з вище проаналізованої інформації, пропонуємо ряд заходів щодо поліпшення фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»», які можливо впроваджувати як в короткостроковому і середньостроковому періодах, так і в довгостроковому (рис. 3.4):

Рис. 3.4. Пропозиції щодо поліпшення фінансової діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Отже, натеper основним завданням страхових компаній, в тому числі ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є збільшення рівня страхових виплат, з метою наближення його середнього значення до світових стандартів. Також, як доведено у бакалаврській роботі, потрібно забезпечити ефективний контроль за фінансовою діяльністю страхових компаній, що дозволить компаніями підтримувати свою ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість.

Щодо ефективності функціонування страхового ринку вцілому важливим є повернення довіри населення до страховика та покращення страхової культури населення та його фінансової грамотності. Зі сторони держави та НБУ потрібно постійно удосконалювати вітчизняне законодавства в сфері страхування з метою його наближення до законодавства ЄвроСоюзу, що передбачає удосконалення контролю та моніторингу діяльності страховиків та посилення контролю за дотриманням страховиками вимог.

ВИСНОВКИ

Протоколом №47 Загальних зборів акціонерів від 11 червня 2019 року прийнято рішення про зміну найменування Приватного акціонерного товариства “Страхова компанія “АХА Страхування” на Приватне акціонерне товариство “Страхова компанія “АРКС”, і 20 червня 2019 року відбулась державна реєстрація таких змін.

Код ЄДРПОУ ПрАТ«Страхова компанія «АРКС»: 20474912. Акціонери, засновники: ТОВ «Еф.-Еф.-Ейч. Юкрейн Холдінгз» - 100%, основний бенефіціар — Ватса Вівіан Прем. Розмір статутного фонду: 261 975 190 грн.

Структура власності: 70% майна належить Fairfax Financial Holdings Limited (Канада, Торонто), 30% - Європейському банку реконструкції та розвитку (Велика Британія, Лондон).

Спостерігаємо тенденцію зростання обсягу чистих зароблених страхових премій протягом 2022-2024 років. Так у 2022 році вони становили 3054570 тис. грн., на кінець досліджуваного періоду 4010021 тис. грн., збільшення відбулося 131,27% або на 955451 тис. грн..

Вартість основних виробничих фондів ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» зростає у 2023 та зменшується у 2024 році.

Враховуючи що рентабельність це основний індикатор ефективності діяльності будь якого суб'єкта господарювання, та на основі вищевикладеного, можемо зробити висновок: фінансова діяльність ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки зазнає негативних впливів сьогодення.

Проведений структурно-динамічний аналіз активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» підтверджує, що необоротні активи в 2023 році збільшилися на 1008415 тис. грн., та оборотні активи в 2023 році дещо зменшилися порівняно з 2022 роком, на 313418 тис. грн. У 2024 році необоротні активи зменшилися на 73375 тис. грн., та оборотні активи збільшилися порівняно з 2023 роком, а на 858265 тис. грн.

Найбільшу питому вагу серед необоротних активів на кінець досліджуваного періоду становлять інші фінансові інвестиції. Серед оборотних активів у процесі аналізу виявлено, що найбільші зміни в напрямі збільшення мають статті «поточні фінансові інвестиції» та «частка перестраховика у інших страхових резервах», що саме по собі не є позитивним, оскільки свідчить про те, що страхова компанія покращує свою фінансову діяльність. Решта ж статей активу балансу має незначні відхилення. Можемо зробити висновок що всі досліджені складники є досить збалансованими.

Загальна вартість майна ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»» в 2023 році збільшилася за на 694997 тис. грн. порівняно зі значенням 2022 року. У 2024 році вартість активів збільшилася на 784890 тис. грн. порівняно зі значенням 2023 року.

Отримані результати свідчать про те, що, наслідком зменшення необоротних активів у 2024 році є невиконання запланованих обсягів діяльності та зменшення укладених страхових договорів. Така ситуація призводить до зниження ліквідності та платоспроможності страхової компанії. Проте збільшення оборотних активів означає, що компанія задіяла меншу частку наявних ресурсів у використанні активів та має тимчасово вільні активи. Це свідчить про ефективність використання оборотних активів та ресурсів в цілому, оскільки найбільш ефективним є стан, коли необоротні та оборотні активи збалансовані.

Забезпечення достатності фінансових ресурсів, оновлення основних засобів та забезпечення оптимальної кількості оборотних коштів будь-якого суб'єкта господарювання відбувається за рахунок капіталу що йому належить, як власного так і позикового. Суб'єкт господарювання використовує залучений капітал для забезпечення своєї діяльності та отримання прибутку.

Власний капітал ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» має позитивні темпи росту та наступні складові:

- зареєстрований (пайовий) капітал, який становить 261975 тис. грн.. Зареєстрований (пайовий) капітал сформований виключно у грошовій формі та повністю сплачений;

- резервний капітал складає 118000 тис. грн. протягом досліджуваного періоду;

- нерозподілений прибуток має позитивні темпи росту у 2022 році він становить 1353142 тис. грн. а на у 2024 році 2253360 тис. грн., тобто збільшення за досліджуваний відбулося на 9000218 тис. грн.. Нерозподілений прибуток також складає основну частку власного капіталу, це 78,1%, 82,6% та 85,6% відповідно за роками. Необхідно відмітити, що зростання вартості власного капіталу відбувається виключно за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, що безумовно є позитивним моментом діяльності компанії.

Доходи від страхування ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки мають стійку тенденцію до зростання. Так у 2023 році вони збільшилися на 298031 тис. грн. та становили 3352601 тис. грн., 109,8%, у 2024 році збільшення відбулося на 657420 тис. грн., 119,6%.

Вцілому можемо підсумувати, що фінансова діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» є успішною, компанія знаходить шляхи та приймає правильні фінансові рішення для зменшення викликів сучасності.

Нормативний запас платоспроможності (НЗП₁ та НЗП₂) за досліджуваний період мають стійку тенденцію до зростання. Так НЗП₁ за досліджуваний період збільшилася на 133,5%, а НЗП₂ – на 166,1%.

Тому фактичний запас платоспроможності (ФЗП) також має тенденцію до збільшення, зростання відбулося на 148,9% та має значення вищі ніж нормативні запаси платоспроможності. Тобто вимога чинного законодавства виконується.

Рівень платоспроможності ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки має високі значення, оскільки фактичний запас платоспроможності більш ніж у три рази перевищує нормативний показник.

Можна зробити висновок, що за міжнародними стандартами ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки мала зразковий рівень покриття власними коштами страховика.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості скорочується, оборотних активів зростає, перестраховика у страхових резервах також зростає.

Тривалість одного обороту оборотних коштів, хоч незначними темпами, але зменшується. Таку ж тенденцію зменшення має тривалість одного обороту частки перестраховика у страхових резервах.

Співвідношення власного капіталу та страхових резервів має значення більше одиниці, що безперечно є позитивним моментом.

Зниження показників рентабельності ПрАТ«Страхова компанія «АРКС» підтверджує негативні зміни у діяльності товариства, оскільки відомо що позитивним є їх зростання.

Для покращення ситуації на страховому ринку потрібно вжити відповідних заходів як у мікросередовищі, тобто всередині кожної компанії, так і в макросередовищі, тобто на рівні держави. Дієвими кроками, будуть, на нашу думку, зниження собівартості страхової послуги, залучення нових страхувальників, врегулювання законодавчої бази та врахування зарубіжного досвіду, підвищення інвестиційної активності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдін А.В. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України у глобальному світовому просторі. *Глобальні проблеми економіки та фінансів: зб. тез доп. міжнар. наук.–практ. конф.*, м. Прага, 28.12. 2017 р. С. 129–132.
2. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник / Дніпро: Пороги, 2019. С. 198.
3. Арич М. І. Оцінка ефективності управління конкурентоспроможністю страхового ринку на основі концепції six sigma. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 1. С. 22-28.
4. Артюхов А. Ми створили такі умови обслуговування, що клієнти можуть вирішувати усі питання онлайн. *Insurance* №5(81). 2021. С.18-20. URL: [https:// forinsurer.com/ insurancetop_81](https://forinsurer.com/insurancetop_81) .
5. Базилевич В. Д., Базилевич А. С. Страхова справа. К : Знання. 2016. 352 с.
6. Белянська І. Пандемія – це не зупинка, а глобальний виклик для всьому світу і сприяє лайф – страхуванню. *Підсумки страхового ринку за I півріччя*. *Insurance* №5(81). 2021. С. 18-20. URL:[https://forinsurer.com/ _81 pdf](https://forinsurer.com/_81.pdf)
7. Бовсуновська Г. С. Тенденції розвитку страхового ринку в контексті забезпечення економічної безпеки країни. *Еко-ка розвитку*. 2017. № 3. С.53-58.
8. Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В., Кондратенко Д.В.; Страхування: теорія та практика: навч.-метод. посібник / (заг.ред.). Х.: Бурун Книга, 2004. 371 с.
9. Борисова В. А., Огаренко О. В. Організаційно-економічний механізм страхування. *Ефективна економіка*. 2017. С.192-194.
10. Бунін С.В. Сучасний стан і тенденції світового ринку страхових послуг. *Віс-к Харк-го нац-го унів-ту імені В.Н.Каразіна*. Харків.2017. С. 15-19.
11. Вакульчик О.М., Протасова Є.В., Нечаєва А.А. Фінансовий результат підприємства: економічна сутність, особливості визначення та аналізу. *Бізнес-*

навігатор. 2019. Вип. 1. С. 162-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_1_35.

12. Василюшин Р. Д., Кашенко О. Л., Борисова В. А. Економічні основи страхування. Суми: Довкілля. 2016. 412 с.

13. Вовчак О.Д. Страхові послуги: навч. посіб. за заг. ред. О. Д. Вовчак. Львів. 2017. 656 с.

14. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. / К., 2007. 328 с.

15. Гарматій Т.Д. Проблеми розвитку страхового ринку України. Банківська справа. 2018. №5. 223 с.

16. Гевчук А. В., Гевчук О. Ю. Визначення типу бізнес-моделі як запорука ефективності управління фінансовою діяльністю. Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції «Реформування економічної системи в контексті міжнародного співробітництва: механізми, стратегії та інновації»(10-11 вересня 2021 року) . Ужгородський національний університет.

17. Гевчук А. В., Юрчишена Л. В., Гевчук О. Ю. Інструменти вдосконалення управління фінансовою діяльністю: реалії та перспективи». / *Науково-практичне фахове видання «Інфраструктура ринку»*. № 56. 2021. Вересень.

18. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку : монографія / Національний університет харчових технологій. К.: НУХТ, 2012. 376 с.

19. Городніченко Ю. В. Тенденції та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 569–573.

20. Грищенко Є. Інвестиції 2.0- як страховим компаніям «прокачати» свої інвестиційні стратегії. Підсумки страхового ринку за 1 півріччя 2021. Insurance №5(81). 2021 . С. 2-4. URL: https://forinsurer.com/insurancetop_81.pdf.

21. Гутко Л. В. Страховий ринок України: стан, проблеми розвитку та шляхи їх вирішення. / *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 7. С. 19–24.
22. Доманчук А. І. Формування системи управління фінансами страхових компаній / *Причорноморські економічні студії*. 2018. - № 30. С. 60-67.
23. Доманчук А.І. Формування системи управління фінансами страхових компаній / *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. № 30-2.
24. Журавка О.С. Страхування: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет. 2020. 350 с.
25. Журнал Insurance Top№5(81). Підсумки страхового ринку за 1 півріччя 2021. URL:[https:// https://forinsurer.com/insurancetop_81 pdf](https://forinsurer.com/insurancetop_81.pdf) .
26. Качула С. В., Лисяк Л. В., Ляшевський Я. О. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній. *Агросвіт*. 2022. №1-2. С. 12-19.
27. Кіяшко А. Пять уроків для обов’язкового медичного страхування. Підсумки страхового ринку за 1півріччя 2021.Журнал Insurance. Top №5(81). 2021 . С. 22-24. URL: [https://forinsurer.com/insurancetop_81 pdf](https://forinsurer.com/insurancetop_81.pdf) .
28. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2023 року: Постанова НБУ від 18.06.2018 р. №391. URL: <http://www.bank.gov.ua>
29. Корват О. В., Мамедов Н. К. Управління доходами страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. С. 1-8.
30. Кривенцова А. М. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовим станом страхових компаній України / *Гроші, фінанси та кредит*. 2017. № 6. С. 98-103.
31. Лаврук Н. А., Русул Л. В. Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій / *Мукачівський Державний Університет*. 2018. №15. С. 679-687.
32. Левкович О. В. Озерова А. Г., Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. / *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 230–235

33. Лісовал В.М. Оцінка результатів діяльності страхової компанії / Наукова бібліотека 2011. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/pspe/2009_2/Lisoval_209.htm

34. Лук'янова В.В., Лабунець О.О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення / Класичний приватний університет. *Приазовський економічний вісник. Випуск 2(07) 2018. С. 66-68.*

35. Малинич Г. Фінансова надійність страхової компанії як об'єкт статистичного дослідження Галицький ек-ий вісник. 2018. №1(16). С. 128-131.

36. Міловська Н. Електронна форма укладення договорів страхування. *Цивільне право та процес.* 2020. №11. С. 34-41.

37. Нагайчук Н. Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій» / *Інвестиції: практика та досвід.* 2010. №11. С. 32-35.

38. Офіційний сайт страхової ПрАТ«Страхова компанія «АРКС». URL: https://arx.com.ua/?&utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=iP_Google_General_Srch_Brand&gad_source=1&gad_campaignid=6510826690&gbraid=0AAAAADLdw324pi_r0oicPhttpM_B4znC7D&gclid=CjwKCAjwruXBBhArEiwACBRtHTRBlc7wP4BXcprEswU37z_N7X8A3TCxs2H5VtibrmJYXZdx6pRM2hoC9fcQAvD_BwE

39. Офіційний сайт страхової компанії ПрАТ«Страхова компанія «АРКС». URL: <https://arx.com.ua/publiczna-ta-finansova-informatsiya>

40. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст та слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050901 – Облік і аудит) / В. Ф. Петрова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 138 с.

41. Пономарьова О.Б., Тихонова В.В., Билименко К.А. Диверсифікація страхового портфеля в умовах змінного внутрішнього середовища / *Глобальні проблеми економіки.* 2016. № 14.

42. Приймак С.В. Фінансовий аналіз. Практикум : навчальний посібник. Львів, 2021. 264 с.
43. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96&BP. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
44. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 № 2664-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
45. Ринок страхування України 2021. URL: <https://minfin.com.ua/ua/>
46. Романовська Ю. А. Саєнко Я. А. Фінансові показники аналізу конкурентоспроможності страхової компанії. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 2. С. 101–104.
47. Світлична О. С., Сташкевич Н. М. Управління фінансами страхових організацій : навч. пос. / Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
48. Сова О. Ю. Основні тренди страхового ринку України. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2019. № 3 (51). С.59–67
49. Сосновська О.О. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні . URL: <https://journal.eae.com.ua> uropean scientific journal of Economic and Financial innovation . 2021.№2. С.20-27.
50. Ткаченко Н. В. Страхування : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Ліра, 2017. 270 с.
51. Фесенко Н.В.Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С.28-34.
52. Філонюк О. Ф. Пять кроків до страхування . Підсумки страхового ринку за 1 півріччя 2021. Журнал. 2021.№5(81). С. 2-4.URL:[https:// forinsurer](https://forinsurer).
53. Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г.О., Ткаченко А.Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства / *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. С. 350-354.

54. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. С. 96–102.
55. Черняхівський Страховому ринку потрібен баланс інтересів держави, бізнесу та споживачів. Підсумки страхового ринку за 1 півріччя 2021.
56. Чубка О., Хома І., Ливдар М. Фінансовий аналіз. Практикум 2023. 160 с.
57. Шалаєв В. ІТ-технології для оптимізації завдань визначення та верифікації вартості майна при страхуванні. *Insurance*. 2021. №5(81). С. 28-29.
58. Шевченко В. Ми переконалися, що ринок ОСЦВП працює стабільно. Підсумки страхового ринку за 1 півріччя 2021. Журнал *Insurance*. 2021. Топ №5 (81). С. 8-11. URL: https://forinsurer.com/insurancetop_81.pdf. 2021.
59. Шірінян Л. В., Шашенко О. В., Шірінян А. А. Економіко-правовий аналіз розміщення страхових резервів страхових компаній і перестрахування у нерезидентів. *Бізнес-інформ*. 2019. № 7. С. 250–260.
60. Щукін Л. М. Проблеми розвитку національного страхового ринку. *Фінанси України*. 2018. № 6. С. 146-148.

ДОДАТКИ

Додаток А

Листок 1
до Балансового положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Звітний баланс до фінансової звітності"

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Стародавня компанія" АРКС Дата (рік, місяць, день) 2024, грудень, 31

Територія Україна, м. Київ за ЄДРПОУ 30900000000000000000

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство за КОДПД 230

Вид економічної діяльності Інші види страхування, крім страхування життя за КОДВД 65.12

Середня кількість працівників 273

Адреса, телефон вулиця Галицька, буд. 8, ПОШТАСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04070, Україна 3911121

Одноразово вибрати: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками

Складено (хрестиком позначити "x" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2024 р.

Форма №1-Б до 2024 1001001

А К Т И В	Код раппа	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	149 822	222 909
первісна вартість	1001	217 723	312 375
накопичена амортизація	1002	67 901	89 466
Нематеріальні капітальні інвестиції	1005	-	-
Основи засоби	1010	82 522	79 035
первісна вартість	1011	205 905	215 016
знос	1012	123 383	135 981
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 214 305	1 005 687
Заборгованість за емісією до стигнутого капіталу інших підприємств	1036	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 939	1 954
Податковий податковий актив	1045	9 936	11 738
Гудвіл	1050	-	-
Податковий акціонерний витрат	1060	-	-
Залишок коштів у централізованому страховому резервному фонді	1065	225 080	297 296
Інші необоротні активи	1090	7 330	-
Усього за розділом I	1095	1 691 994	1 618 619
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	908	799
виробничі запаси	1101	908	799
накопичено виробничо	1102	-	-
готовна продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити парастрахованих	1115	-	-
Високі операції	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товарами, роботами, послугами	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з податком на додану вартість	1130	8 817	2 526
з бюджетом	1135	2 400	2 436
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 278	2 278
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованим доходом	1140	5 784	7 162
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Залишок дебіторської заборгованості	1155	194 157	161 303
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 745 446	1 916 903
Гроші та їх еквіваленти	1165	196 329	817 526
готівка	1166	0	1
ресурси в банках	1167	196 323	817 525
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка парастрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокового зобов'язання	1181	-	-
резервах збитків або резервах налічаних виплат	1182	-	-

резерв на виробництво грошей	1183	-	-
інші страхові резерви	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	679 389	685 751
Усього за розділом II	1195	2 743 339	3 681 504
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Всього	1300	4 435 333	5 220 123

Пасив	Код радян	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (власний) капітал	1400	261 975	261 975
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінку	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
акційний фонд	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	118 000	118 000
Нарощувальний прибуток (накопичений збиток)	1420	1 800 525	2 253 360
Накопичений капітал	1425	(-)	(-)
Висхідний капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2 180 500	2 633 335
II. Довгостроковий зобов'язання і забезпечення			
Податковий податковий зобов'язання	1500	-	-
Висхідні зобов'язання	1505	-	-
Довгостроковий кредитний фонд	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	63 532	98 590
Довгострокові забезпечення	1520	41 128	83 863
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	41 128	83 863
Штатні відрахування	1525	-	-
Бюджетні допомоги	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитка або резерв наслідковості витрат	1532	-	-
резерв на виробництво грошей	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Імущественні контракти	1535	-	-
Пасивний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивидендів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	104 660	182 453
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткостроковий кредитний фонд	1600	-	-
Висхідні зобов'язання	1605	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	26 807	55 594
розрахунками з бюджетом	1620	15 020	14 811
у тому числі з податку на прибуток	1621	15 020	14 794
розрахунками зі страховими	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	38	70
Поточна кредиторська зборгованість за опрацьованими авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за страховою діяльністю	1650	38 091	1 120
Поточні забезпечення	1660	147 521	171 160
Поточні відрахування персоналу	1665	-	-
Відраховані висхідні допомоги від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1680	1 922 596	2 161 575
Усього за розділом III	1695	2 158 073	2 404 335
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
V. Частка капіталу акцій на державного власницького фонду			
1800	-	-	-
Всього	1900	4 435 333	5 220 123

Керівник

Керівник
Керівник
Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Керівник

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Підпис

Перетяжко Андрій Іванович

Груба Ірина Іванівна

Класифікація територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Виконання в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "АРКС" (найменування)
 Дата (рік, місяць, число) 2025 01 01
 за ЄДРПОУ 20474912
 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за Рік 2024 р.
 Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

КОДИ
 2025 01 01
 20474912

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	4 010 021	3 352 601
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(-)	(-)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 710 050	1 397 147
Валовий:			
прибуток	2090	2 299 971	1 955 454
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових робочих запасів	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	133 535	102 713
у тому числі:	2121	26 467	66 455
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від перейсного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, емітованих від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(-)	(-)
Витрати на збут	2150	(1 437 117)	(1 182 635)
Інші операційні витрати	2180	(826 205)	(644 028)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від перейсного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	170 184	231 504
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	450 845	373 255
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від участі в капіталі			
Фінансові витрати	2250	(65 722)	(57 500)
Відати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Підвищення (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	555 307	547 259
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(102 472)	(99 876)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	452 835	447 383
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцілка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцілка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	452 835	447 383

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	12 416	11 367
Витрати на оплату праці	2505	523 071	426 679
Відрахування на соціальні заходи	2510	77 977	65 175
Амортизація	2515	56 969	39 105
Інші операційні витрати	2520	3 302 939	2 681 484
Разом	2550	3 973 372	3 223 810

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

277 Тарасівка
Андрій Валентин

277 Груба Ірина
Ірина Ірина

Петренко Андрій Іванович

Груба Ірина Іванівна

Форма №1 Кот на ДКУД 1801001

Форма №1 Код за ДКУД 1801801			
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	114 585	149 822
первісна вартість	1001	167 221	217 723
накопичена амортизація	1002	52 636	67 901
Незакінчені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	64 595	82 522
первісна вартість	1011	201 513	205 905
знос	1012	136 918	123 383
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	360 325	1 214 305
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	2 220	1 939
Відстрочені податкові активи	1045	10 821	9 976
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені асигнування витрат	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	131 033	226 080
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	683 579	1 684 644
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	750	908
виробничі залишки	1101	750	908
незакіншене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховика	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	17 226	8 817
з бюджетом	1135	2 531	2 409
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	2 278
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахування доходів	1140	5 341	5 784
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	69 018	104 157
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 381 557	1 745 446
Гроші та їх еквіваленти	1165	908 742	196 329
готівка	1166	10	6
рахунки в банках	1167	908 732	196 323
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	671 492	686 739
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах нездійснених премій	1183	-	-

інших страхових резервів	1184	671 492	686 739
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	3 056 657	2 750 589
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 740 236	4 435 233

Пасив	Код радика	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	261 975	261 975
Внесок до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
історичний курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	118 000	118 000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 353 142	1 800 525
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 733 117	2 180 500
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	20 554	29 366
Довгострокові забезпечення	1520	15 749	41 128
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	15 749	41 128
Цільове фінансування	1525	-	-
благотворна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 730 752	1 956 623
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	1 730 752	1 956 623
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Проговіри фонди	1540	-	-
Резерв на випадок дисконтів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 767 055	2 017 117
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	59 076	36 807
розрахунками з бюджетом	1620	3 579	15 020
у тому числі з податку на прибуток	1621	3 189	15 020
розрахунками з страхування	1625	89	-
розрахунками з оплати праці	1630	106	38
Поточна кредиторська зобов'язаність за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650	37 351	38 091
Поточні забезпечення	1660	139 038	147 521
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	825	139
Усього за розділом III	1695	240 064	227 616
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Частка власників акцій недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	3 740 236	4 435 233

Керівник:

Головний бухгалтер

Б.С.Поромотинко
Андрій ІвановичБ.І.Груба Ірина
Іванівна

Перетяжко Андрій Іванович

Груба Ірина Іванівна

1. Кошик територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

2. Свідоцтво в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Д

АТ «СК «АРКС»
Звіт про фінансовий стан – 31 грудня 2022 року

У тисячах гривень	Прим.	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	908 741	328 445
Депозити в банках	8	205 388	323 250
Інвестиції у боргові цінні папери	9	1 536 495	1 472 518
Дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за страховою діяльністю	10	795 014	812 754
Частка перестраховиків у резерві незароблених премій	19	17 473	42 128
Частка перестраховиків у резерві на покриття збитків	19	699 024	8 020
Відстрочені аквізиційні витрати	22	399 440	510 666
Відстрочений податковий актив	26	49 894	50 821
Обладнання та інші основні засоби	11	64 595	68 928
Нематеріальні активи	12	114 585	53 193
Передоплати та інші активи	13	25 707	25 430
Передоплата з податку на прибуток		2 278	2 281
ВСЬОГО АКТИВІВ		4 818 634	3 698 434
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Резерв незароблених премій, загальна сума	19	1 398 324	1 689 424
Резерв на покриття збитків, загальна сума	19	1 044 914	302 269
Поточне зобов'язання з податку на прибуток та податку на дохід за договорами страхування	14	27 316	38 990
Суми, що підлягають сплаті перестраховикам	15	146 423	64 680
Суми, що підлягають сплаті страховим агентам та власникам страхових полісів	16	273 778	270 971
Зобов'язання з оренди	17	38 556	54 276
Нарахування, резерви та інші зобов'язання	18	197 173	123 052
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		3 126 484	2 543 662
КАПІТАЛ			
Зареєстрований капітал	20	261 975	261 975
Резервний капітал		118 000	118 000
Нерозподілений прибуток		1 290 270	774 797
Резерв коливань збитковості		21 905	-
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		1 692 150	1 154 772
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І КАПІТАЛУ		4 818 634	3 698 434

Затверджено до випуску керівництвом 21 квітня 2023 року.

Перетяжко Андрій Іванович
 Голова Правління

Груба Інна Іванівна
 Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Додаток Ж

АТ «СК «АРКС»**Звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід за 2022 рік**

<i>У тисячах гривень</i>	<i>Прим.</i>	<i>2022 рік</i>	<i>2021 рік</i>
Премії підписані, загальна сума	21	2 763 900	3 405 304
Зміна резерву незароблених премій, загальна сума	21	291 100	(359 860)
ПРЕМІЇ ЗАРОБЛЕНІ		3 055 000	3 045 444
Премії, передані у перестрахування	21	(94 798)	(163 795)
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	21	(24 654)	4 509
ЧИСТІ ПРЕМІЇ ЗАРОБЛЕНІ		2 935 548	2 886 158
Страхові відшкодування виплачені, загальна сума	21	(1 019 216)	(1 281 058)
Страхові відшкодування, отримані від перестраховиків	21	7 054	12 633
Зміна резервів на покриття збитків, загальна сума	21	(742 645)	(67 789)
Зміна частки перестраховиків у резервах на покриття збитків	21	691 004	2 881
ЧИСТА СУМА ПОНЕСЕНИХ ВИТРАТ НА СТРАХОВІ ВІДШКОДУВАННЯ		1 063 803	1 333 333
Аквізиційні витрати	21,22	(828 012)	(803 140)
ЧИСТИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВІД СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО ВИРАХУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТА ІНШИХ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА СТРАХОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ		1 045 733	749 685
Процентні доходи	23	232 130	174 804
Адміністративні та інші операційні витрати	24	(610 243)	(529 969)
Прибутки/(збитки) від переоцінки залишків в іноземній валюті та від операцій з купівлі-продажу іноземної валюти		204 343	(11 627)
Прибуток за вирахуванням збитків від цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(78 036)	(20 962)
Інші операційні доходи		14 399	3 836
Інші витрати		(53 679)	(31 857)
Фінансові витрати		(4 635)	(5 449)
ПРИБУТОК ДО ОПОДАТКУВАННЯ		750 012	328 461
Витрати з податку на дохід за договорами страхування	26	(91 576)	(90 349)
Витрати з податку на прибуток	26	(121 058)	(40 676)
ПРИБУТОК ЗА РІК		537 378	197 436
ВСЬОГО СУКУПНОГО ДОХОДУ ЗА РІК		537 378	197 436

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Звіт подібності

метадані

Назва організації
National University of Water and Environmental Engineering

Заголовок
Остапчук Дипломна.pdf

Автор Науковий керівник / Експерт
Остапчук Юлія Юріївна Остапчук Юлія Юріївна

Підрозділ
National University of Water and Environmental Engineering

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

21016

Кількість слів

157574

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		267
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		438

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз			Копір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)		КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	http://content.freelancehunt.com/snippet/b7585/e771c/131988/%D0%9C%D1%98%D0%9C.doc		188 0.89 %
2	http://content.freelancehunt.com/snippet/b7585/e771c/131988/%D0%9C%D1%98%D0%9C.doc		147 0.70 %
3	http://content.freelancehunt.com/snippet/b7585/e771c/131988/%D0%9C%D1%98%D0%9C.doc		126 0.60 %
4	https://elj.edu.ua/images/Repozitarij/Novue_Rabotu/Vasilenko.pdf		107 0.51 %
5	http://www.etalon.ua/off-line/about/financial_outcome/reporting/Zvit_pro_upravlinnia_2020.pdf		98 0.47 %